

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

DECIZIE

cu privire la contestația depusă de

Șova Nicolae

împotriva Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, privind anularea deciziei nr. 10 din 12 martie 2024 cu privire la evaluarea reluată a lui Nicolae Șova, candidat la funcția de membru în Consiliul Superior al Magistraturii și dispunerea reevaluării candidatului de către Comisie

(evaluarea externă prevetting conform Legii 26/2022)

(Dosarul nr. 3-8/24

NR. PIGD 2-24057342-01-3-28052024)

Contestație în baza Legii nr.26/2022; evaluarea reluată a candidatului la funcția de membru în Consiliul Superior al Magistraturii

25 noiembrie 2024

Examinând în ședință publică contestația depusă de Șova Nicolae împotriva deciziei Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor,

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, compus din:

Ion Malanciuc, *Președinte*,

Diana Stănilă,

Oxana Parfeni, *judecători*,

constată următoarele

Argumentele participanților la proces:

1. La 28 mai 2024, Nicolae Șova a depus cerere de contestare împotriva Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor (în continuare Comisie), solicitând anularea deciziei Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor nr. 10 din 12 martie 2024 cu privire la evaluarea reluată a lui Nicolae Șova, candidat la funcția de membru în Consiliul Superior al Magistraturii (în continuare CSM) și dispunerea reevaluării candidatului de către Comisie.

2. În motivarea acțiunii, Nicolae Șova a invocat că, activează în funcția de judecător din 17 iunie 2005 și, în perioada activității sale, nu a fost supus verificărilor care ar avea ca obiect integritatea sau etica profesională, nu a fost supus sancțiunilor disciplinare, se bucură de o reputație ireproșabilă, a depus în termen toate declarațiile de avere și interese, iar Autoritatea Națională de Integritate nu a constatat că reclamantul să fi încălcat regimul juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor.

3. Reclamantul a depus cerere la CSM în vederea participării la concurs pentru ocuparea funcției de membru în CSM.

4. La 29 martie 2022, a fost publicată Lista candidaților înscriși pentru funcția de membru în CSM, iar la 06 aprilie 2022, lista respectivă a fost remisă în adresa pârâtei în vederea asigurării procedurii de evaluare a integrității. În consecință, de către pârâtă a fost inițiată procedura de evaluare a integrității reclamantului și, ulterior, reevaluarea acestuia.

5. Prin decizia Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor nr. 16 din 13 ianuarie 2023 cu privire la candidatura lui Nicolae Șova s-a hotărât că candidatul nu întrunește criteriile de integritate, deoarece au fost constatate dubii serioase cu privire la conformitatea candidatului cu criteriile de integritate etică și financiară și, prin urmare, nu promovează evaluarea.

6. Prin decizia din 01 august 2023 a Curții Supreme de Justiție (dosar nr. 3-11/23) s-a decis admiterea acțiunii în contencios administrativ înaintată de Nicolae Șova împotriva Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor privind anularea deciziei nr. 16 din 13 ianuarie 2023 cu privire la candidatura lui Nicolae

Șova, și dispunerea reluării procedurii de evaluare a candidatului. S-a anulat decizia Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor nr. 16 din 13 ianuarie 2023 cu privire la candidatura lui Nicolae Șova. S-a dispus reevaluarea candidatului Nicolae Șova de către Comisia independentă de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor

7. La 23 mai 2024, prin intermediul poștei electronice, reclamantului i-a fost comunicată de către pârâtă decizia nr. 10 din 12 martie 2024 cu privire la evaluarea reluată a lui Nicolae Șova, candidat la funcția de membru în Consiliul Superior al Magistraturii.

8. Raportat la dispozițiile art. 189 alin. (1), 5, 10 și 17 din Codul administrativ, reclamantul prin depunerea prezentei acțiuni a revendicat încălcarea dreptului său legal, în calitate sa de judecător, de a candida și a fi membru al CSM (subsecvent, dreptul de a fi ales în organele autoadministrării judecătorești, dreptul la autoadministrarea judecătorească - drepturi profesionale garantate prin prevederile art. 14 Legea cu privire la statutul judecătorului nr. 544/1995 și art. 23 din Legea privind organizarea judecătorească nr. 514/1995).

9. Totodată, cu referire la prevederile art. 14 alin. (1) din Legea nr. 26 din 10 martie 2022 privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor (în continuare Legea 26/2022), care indică că decizia Comisiei de evaluare poate fi contestată de către candidatul evaluat în termen de 5 zile de la data recepționării de către acesta a deciziei motivate, fără respectarea procedurii prealabile, reclamantul a indicat asupra respectării termenului de depunere a cererii de chemare în judecată.

10. Reclamantul a indicat că, la caz, se distinge că pârâta ar fi depistat 4 situații care ar pune la îndoială integritatea etică și financiară a acestuia, care în opinia ultimului constituie aprecieri speculative și neîntemeiate, bazate pe percepția autorului deciziei contestate și abordarea tendențioasă a acestora.

11. Cu referire la *procurarea apartamentului la preț preferențial în mun. Chișinău*, reclamantul a menționat că, aparent, pârâta s-a conformat constatărilor obligatorii ale Curții Supreme de Justiție din decizia din 01 august 2023, fără a fi depistate în cadrul reevaluării reclamantului dubii serioase care i-ar permite să constate că acesta nu corespunde criteriilor de integritate etică sau financiară.

12. Cu toate acestea, Comisia în mod tendențios și abuziv, la pag. 19 a deciziei contestate, constată că „Nedezvăluirea de candidat către CSM a faptului că soția sa deținea în proprietate un apartament donat, în care locuia candidatul cu familia sa, și că el avea o casă în construcție, nu i-a permis Comisiei din cadrul CSM să verifice aceste circumstanțe așa cum urma să o facă. Prin nedezvăluirea integrală a informațiilor către CSM, candidatul a ascuns un fapt important pentru procesul decizional al Comisiei CSM. Tănuirea informațiilor pentru a beneficia de un program pentru spațiul locativ este un comportament ce ar fi inexplicabil din punct de vedere al unui profesionist în domeniul dreptului și al unui observator imparțial și transmite o atitudine față de administrarea beneficiilor unui program public, care face ca societatea să-și piardă încrederea în funcționarii publici”.

13. În opinia reclamantului, o asemenea formulare este una inadmisibilă și derogă de la condițiile de determinare a eligibilității judecătorilor de a beneficia de îmbunătățirea condițiilor de trai stabilite prin Regulamentul aprobat prin Hotărârea CSM nr. 02 din 16 august 2013. Reclamantul, după cum a reținut și CSM în răspunsurile sale oferite pârâtei în cadrul reevaluării, precum și după cum s-a constatat și de Curtea Supremă de Justiție, a oferit toate informațiile necesare și a fost considerat eligibil de a beneficia de achiziționarea apartamentului la preț preferențial.

14. Reclamantul a susținut că nu a tănuit informații sau înscrisuri care, în opinia pârâtei, l-ar fi descalificat ca eligibil pentru îmbunătățirea condițiilor de trai, ori pârâta, în opinia reclamantului, încearcă prin asemenea acuzații să mimeze legalitatea sau temeinicia constatărilor sale, care nu se încadrează în cadrul legal, nici într-o formă.

15. În cadrul procesului de reevaluare, reclamantul a mai comunicat că la data depunerii cererii la CSM privind îmbunătățirea condițiilor de trai, candidatul nu dispunea de spațiu locativ suficient pentru satisfacerea necesităților de trai, fiind eligibil de a participa la acest program. Potrivit reclamantului, nu prezintă relevanță pentru participarea la acest program de îmbunătățire a condițiilor de trai, faptul că la data depunerii cererii la CSM, candidatul sau membrii familiei sale (soția și doi copii minori) ar fi deținut în proprietate alte bunuri care nu aveau destinație locativă și nu permiteau satisfacerea necesităților de trai ale candidatului, care activează în raza municipiului Chișinău.

16. Autorul deciziei contesate nu a examinat materialele prezentate de către candidat la soluționarea contestației sale la CSJ și nu a ținut cont de faptul că la aceste materiale este anexată copia contractului de donație din 10 decembrie 1996, potrivit căruia soția candidatului, Sorelia Șova, a obținut în proprietate, urmare a donației, apartamentul nr. 118 din mun. Chișinău, str. Calea Orheiului, 107. Pârâta a făcut referire la certificatul nr. 756 din 18 septembrie 2013 al IMGFL, act care a fost prezentat de către candidat odată cu prezentarea contractului de donație.

17. Reclamantul a reținut că, potrivit materialelor evaluării reluate, la 06 septembrie 2023, Comisia a sesizat CSM pe marginea elegibilității candidaților în vederea îmbunătățirii condițiilor de trai, de a beneficia de procurarea apartamentelor la preț preferențial, inclusiv în situația în care dețineau un apartament în proprietate proprie sau în proprietate comună cu soția/soțul sau aveau locuințe în proces de construcție. Prin aceeași adresă, Comisia a mai solicitat de a fi informată dacă în cadrul Programului CSM ar fi fost examinată chestiunea cu privire la eligibilitatea candidaților de a participa la același program, pentru îmbunătățirea condițiilor de trai a copiilor adulți ai judecătorilor eligibili.

18. Prin răspunsul CSM din 10 noiembrie 2023, Comisia a fost informată că: „...în condițiile în care judecătorul sau angajatul instanței judecătorești și al CSM nu se regăsea printre cei menționați în pct.4, aceștia nu puteau fi solicitanți în sensul prezentului Regulament. De asemenea, Regulamentul nu conține o prevedere expresă care ar exclude din program judecătorii sau angajații instanțelor judecătorești și ai CSM dacă aceștia aveau imobile în construcție. Chestiunea respectivă urma a fi analizată de Comisie, reieșind din faptul dacă acel imobil în construcție reprezenta un

spațiu locativ sau nu. Totodată, după cum derivă din Regulamentul menționat, programul implementat a fost destinat îmbunătățirii condițiilor de viață ale judecătorilor și angajaților instanțelor judecătorești naționale și ai CSM, nu și îmbunătățirii condițiilor de viață ale copiilor adulți ai judecătorilor/angajaților eligibili”.

19. Astfel, în opinia reclamantului, nu este clară logica și substratul factologic al concluziilor Comisiei privind identificarea unor dubii pe marginea eligibilității participării sale la programul organizat de CSM, în situația în care casa în construcție nu avea cel puțin indicii că ar fi locuibilă, iar apartamentul deținut în proprietatea soției nu permitea satisfacerea condițiilor de trai.

20. Suplimentar a indicat că, potrivit cadrului normativ în vigoare la acel moment, norma suprafeței locuibile pentru locuința socială se stabilește în mărime de 9m² pentru fiecare persoană, iar surplusul suprafeței nu poate depăși 12m² pentru o familie în cazul în care locuințele nu au fost construite conform standardelor pentru locuințele sociale.

21. Astfel, concluziile Comisiei sub aspectul dubiilor cu privire la eligibilitatea candidatului de a participa la programul organizat de CSM, vin în contradicție cu regulile concursului, fiind manipulatorii și discriminatorii sub aspectul lipsei unui suport factologic sau legal, în vederea prezentării unei replici sau critici plauzibile a candidatului.

22. Totodată s-a menționat că, prin răspunsul CSM din 10 noiembrie 2023, Comisia a fost informată că: „...din condițiile specificate în Regulamentul nominalizat, constatăm că nu există o prevedere expresă care ar exclude din program judecătorii sau angajații instanțelor naționale ale căror soț/soție dețineau apartament în municipiul Chișinău, obținute prin contract de donație înainte sau după căsătorie, la fel cum nu există o prevedere expresă care ar obliga judecătorii sau angajații instanțelor naționale ale căror soț/soție dețineau apartament în municipiul Chișinău, obținute prin contract de donație, să declare Comisiei aceste apartamente/case.”

23. Prin urmare, se atestă situația în care Comisia, fiind informată de CSM despre lipsa unei obligații legale a candidaților de a declara bunurile imobile ale soților/soțiilor obținute prin donație, indică necesitatea pretins legală de a le declara de către candidați la data stabilirii eligibilității acestora de a participa la programul CSM, în lipsa unei obligații legale.

24. Astfel, reclamantul consideră că prin manipularea informației obținute de la CSM de către Comisie, au fost stabilite niște reguli care ar fi fost încălcate de candidați și care, cu titlu de consecință, sunt prezentate drept dubii serioase de către Comisie. Aceste circumstanțe relevă faptul că candidatul este supus unui abuz din partea Comisiei, abuz care nu se justifică prin prisma pretinsei reevaluări, fiind depășit nu doar dreptul de discreție și apreciere independentă, dar și admisă o deviere de la circumstanțele de fapt care sunt verificate în cadrul evaluării respective. Marja de discreție și modul în care sunt stabilite dubiile serioase de către Comisie în privința candidatului, îl dezavantajează pe ultimul în raport cu alți candidați care au promovat evaluarea.

25. În așa mod, în raport cu un alt candidat, Comisia a conchis că deși candidatul nu activa în mun. Chișinău, acesta este eligibil de a achiziționa un apartament la preț preferențial în mun. Chișinău, chiar dacă potrivit Regulamentului aprobat prin Hotărârea CSM nr. 02 din 16 august 2013, eligibili sunt doar candidații care activează în mun. Chișinău.

26. Reieșind din cele expuse, reclamantul a conchis că a fost pus în fața unor constatări manipulatorii și descriminante admise de autorul deciziei contestate, fără ca ultimul să analizeze în cumul înscrisurile prezentate de candidat.

27. Suplimentar, reclamantul a atras atenția asupra faptului că certificatul nr. 756 din 18 septembrie 2013 al IMGFL, potrivit regulilor programului și actelor necesare de a fi prezentate, nu atestă dreptul de proprietate asupra bunurilor imobile, ci atestă componența familiei candidatului și locul de domiciliu al acestuia, acest act fiind obligatoriu de a fi prezentat în conformitate cu Regulamentul programului demarat de CSM aprobat prin Decizia nr. 3 din 06 septembrie 2013 a Comisiei CSM pentru selecția solicitanților care sunt angajați în sistemul judecătoresc și au nevoie de îmbunătățirea condițiilor de trai.

28. Respectiv, în opinia reclamantului, dacă Comisia s-ar conduce nu doar de intima convingere și percepția preconcepută în privința lui, dar și de înscrisurile care probează circumstanțe factice, ar fi mult mai simplu pentru candidați să concretizeze informațiile la acuzațiile aduse nefondat privind existența unor dubii serioase.

29. Reclamantul a făcut trimitere la constatările făcute de Curtea Supremă de Justiție în decizia sa din 01 august 2023, și anume că: „... constatările Comisiei precum că, are îndoieli că candidatului i-ar fi fost atribuit apartamentul la preț preferențial dacă ar fi dezvăluit în totalitate toate informațiile relevante, referitor la imobilele sale, Completul de judecată special le consideră nejustificate...”.

30. Totodată, reclamantul a atras atenția asupra faptului că, după reluarea evaluării candidatului, Comisia nu a identificat alte circumstanțe sau temeuri de drept care, fiind imputate candidatului, ar putea pune în discuție integritatea etică și financiară a acestuia, sub aspectul invocat, or autorul deciziei contestate nu a identificat care sunt omisiunile directe sau indirecte care ar pune în discuție integritatea candidatului la caz. Deși pârâta nu a putut identifica careva dubii la episodul menționat, aceasta a decis fără vreo motivare, că: „... nu include subiectul privind eligibilitatea candidatului pentru participarea la program în determinarea de către Comisie a faptului dacă candidatul promovează sau nu promovează evaluarea reluată”. Prin asemenea constatare Comisia practic se detașază de acuzațiile aduse anterior reevaluării reclamantului, privind necorespunderea criteriilor de integritate etică sau financiară.

31. Reclamantul consideră că, în mod normal, pârâta urma să constate că reclamantul a înlăturat dubiile la acest capitol în cadrul reevaluării, dar nu să descrie percepțiile sale neprobate. În asemenea situație, reclamantul a reținut aplicarea dublelor standarde față de același candidat, or în cazul evaluării inițiale episodul descris a trezit dubii serioase în privința integrității etice sau financiare ale reclamantului, iar în cazul reevaluării pârâta nu a dorit să se expună asupra aceluiași episod, indicând că nu include acest subiect, fără a aduce explicații în acest sens.

32. Cu referire la *procurarea apartamentului candidatului de către familia fiicei candidatului și tranzacțiile ce implicau suma de 25495 EUR*, reclamantul a menționat că, punând la îndoială autoritatea lucrului judecat, consacrat prin decizia din 01 august 2023 a Curții Supreme de Justiție, pârâta a obținut suplimentar de la P.I. S.R.L. răspunsul în scris din 31 octombrie 2023 pe marginea provenienței mijloacelor financiare destinate achiziționării apartamentului de către fiica candidatului și soțul acesteia de la candidat. Informațiile primite și actele prezentate desființează dubiile Comisiei, or Comisia, punând la îndoială faptele și înscrisurile prezentate fără careva replici plauzibile sau cel puțin o versiune explicită pe marginea informațiilor și înscrisurilor acumulate la subiect, a reținut doar formal existența unor dubii serioase.

33. Reclamantul a subliniat că informațiile prezentate în cadrul procedurii de reevaluare, raportate la constatările reținute de instanța de judecată la soluționarea contestației inițiale a candidatului, atestă autenticitatea și veridicitatea acestor informații.

34. Astfel, deși în cadrul procedurii reluate/reevaluare pârâta a obținut un șir de înscrisuri și explicații detaliate de la P.I. S.R.L. cu referire la circumstanțele emiterii/acordării împrumutului membrilor familiei reclamantului în vederea achiziționării apartamentului, Comisia a desconsiderat aceste explicații fără o careva motivare, iar redarea tendențioasă a percepției pârâtei asupra situației nu poate fi reținută ca întemeiată atât timp cât se bazează pe presupuneri.

35. Suplimentar s-a menționat că, în cadrul evaluării reluate, Comisia ar fi obținut de la V.Ț. informații scrise pe marginea provenienței mijloacelor financiare destinate achiziționării autoturismului și modului în care mijloacele financiare au fost păstrate și, ulterior, gestionate la achiziționarea autoturismului. Prin derogare de la informațiile administrate de însăși pârâtă în cadrul reevaluării reclamantei, pârâta a reținut că „...Comisia nu consideră că această explicație este una plauzibilă. Nimic nu l-a împiedicat pe candidat - fie în cadrul corespondenței, fie în cadrul audierii în timpul evaluării inițiale - să informeze Comisia că a dat banii unei persoane spre păstrare, dar că nu avea permisiunea acelei persoane de a oferi mai multe detalii la acel moment, ceea ce ar fi făcut ca informațiile ulterioare să fie mai plauzibile.”

36. Reclamantul a susținut că, anterior, la examinarea contestației în instanța de judecată, a prezentat suplimentar informații în scris privind păstrarea mijloacelor financiare la persoana terță, iar speculațiile pârâtei la subiect pot fi interpretate doar ca modalitate de a omite obligația de a reevalua reclamantul prin cumulul materialelor administrate.

37. La caz, în opinia reclamantului, se atestă că Comisia desconsideră fără careva explicații plauzibile necesitatea reevaluării candidatului prin prisma materialelor acumulate la dosarul personal în cadrul evaluării inițiale, examinării contestației inițiale în instanța de judecată, precum și acelea care au fost dobândite în cadrul procesului de reevaluare. Or, Comisia dă o apreciere selectivă materialelor evaluării, fără a indica motivele fundamentate care ar determina o asemenea abordare în raport cu reclamantul.

38. Suplimentar, potrivit constatărilor și faptelor probate în decizia din 01 august 2023 a Curții Supreme de Justiție, se relevă că „...în cadrul ședinței de judecată

candidatul a dovedit că după înstrăinarea apartamentului a transmis mijloacele financiare spre păstrare unui cunoscut apropiat a familiei Șova, iar în luna aprilie 2021, aceste surse financiare au fost restituite în valută străină, euro, ulterior a efectuat iarăși operațiuni de schimb valutar, în vederea necesității achitării unui automobil achiziționat de la dealerul autorizat Toyota, achitarea fiind efectuată în lei la cursul dolarului, aceste argumente fiind înlăturate prin prezentarea declarației autentificată notarial. Prin urmare, Comisia de evaluare urma să țină cont de obligațiile prevăzute de art. 10 alin (7) din Legea nr.26/2022, și să aprecieze prin prisma acestor prevederi legale explicațiile reclamantului, care a argumentat că intenționa să achiziționeze autoturismul, însă nu avea certitudinea de unde îl va procura, din Republica Moldova sau din străinătate, ceea ce a și generat situația de convertire a valutei naționale obținute în urma tranzacțiilor în valută euro. În condițiile date, completul de judecată special reține că, răspunsurile reclamantului la acest subiect n-au scos la iveală intenția acestuia de a tăinui sursa mijloacelor financiare, ceea ce denotă că circumstanța respectivă nu poate fi considerată motiv de nepromovare a candidatului”.

39. În contextul constatărilor reținute de instanța de judecată, reclamantul a menționat că doar circumstanțele faptice noi și noile temeuri de drept, care au apărut în cadrul evaluării reluate, ar putea influența soluția de promovare sau nepromovare a candidatului, or cele deja verificate în cadrul examinării contestației, permit promovarea concursului de către candidat, sub aspectul corespunderii criteriilor de integritate etică și financiară. Iar suspiciunile iluzorii sau sugestive ale Comisiei, pe marginea acelor circumstanțe asupra cărora există o soluție judecătorească, pun în discuție autoritatea lucrului judecat.

40. Respectiv, în cadrul evaluării reluate, se atestă veridicitatea informațiilor prezentate de V.Ț., privind păstrarea banilor – proprietate a candidatului în numerar.

41. Totuși, în cadrul evaluării reluate, Comisia a încercat să pună la îndoială faptul că circumstanțele relevante și informațiile invocate/prezentate de candidat nu ar fi existat, prin interpelarea informațiilor de la instituțiile bancare și traversarea frontierei de către V.Ț. De fapt, în viziunea reclamantului, acțiunile Comisiei în cadrul reevaluării nu au fost îndreptate spre verificarea corespunderii candidatului criteriilor de integritate etică sau financiară, dar au urmărit scopul anchetării modalității de dobândire a informațiilor de către reclamant, în vederea depistării unor eventuale falsuri, pentru a compromite reclamantul și poziția promovată de acesta.

42. Astfel, reclamantul a susținut că acțiunile pârâtei deraiază de la cadrul legal al reevaluării, sunt contrare Legii și actului judecătoresc enunțat.

43. S-a indicat că, Comisia ar fi avut dubii serioase cu privire la faptul dacă candidatul a primit de facto suma de 530 000 MDL pentru vânzarea apartamentului către fiica sa, chiar dacă SRL P.I. ar fi putut împrumuta această sumă familiei fiicei candidatului, ca urmare a explicațiilor inconsistente și probelor contradictorii, prezentate în timpul evaluării inițiale și a celei reluate, cu privire la contractul de împrumut. Dubiile serioase ale pârâtei sunt amplificate de explicațiile inconsecvente ale candidatului cu privire la păstrarea sumei de 530 000 MDL după vânzarea apartamentului. Aceste dubii serioase sunt motivate prin faptul că: „...Inițial,

candidatul a pretins că nu-și putea aminti cum păstra venitul obținut din vânzarea apartamentului și dacă cumpărase sau vânduse mijloace, în monedă străină, după care a oferit explicații foarte specifice, însă completamente noi despre tranzacțiile cu V.Ț., ceea ce a trezit dubii în privința credibilității și onestității candidatului. Totodată există dubii serioase în legătură cu tranzacțiile, deoarece la reprezentanța auto a avut loc un schimb valutar, după achiziționarea automobilului. Rămâne în continuare neclar dacă în tranzacțiile de schimb au fost implicați cei 26 000 EUR, care se pretinde că ar fi fost returnați candidatului de către V.Ț., sau alte fonduri. Așadar nu se cunoaște cu certitudine care a fost sursa de proveniență a mijloacelor financiare pentru achiziționarea automobilului Toyota RAV4”.

44. Potrivit reclamantului, asemenea constatări nu doar contravin materialelor evaluării/reevaluării reclamantului, dar și atestă că pârâta și-a bazat dubiile sale serioase pe circumstanțe care nu-i sunt clare sie, ori obligația de a-și motiva concluziile și afirmațiile îi aparține. Se atestă situația în care Comisia, deși explicațiile reclamantului sunt motivate cu înscrisuri, insistă în continuare asupra unor dubii serioase iluzorii, bazate pe percepția sa preconcepută față de reclamant.

45. Astfel, dubiile Comisiei, chiar și dacă sunt iluzorii, sunt înlăturate prin informațiile primite de la „Continent” S.R.L. și „FinComBank” S.A., precum și de la BNM, în cadrul evaluării reluate, iar faptul că Comisia nu este de acord cu situația de facto existentă, nu-i permite acesteia să conteste lipsit de substrat factologic oricare informație, în vederea decalificării reclamantului.

46. Reclamantul a susținut că, modul în care este dusă evidența încasărilor mijloacelor financiare de către SRL „Continent”, precum „FinComBank” SA, nu-i este imputabilă candidatului, or insinuările Comisiei precum că reclamantul se face responsabil de funcționalitatea acestor entități, este una cel puțin abuzivă. La caz, prezintă relevanță faptul că reclamantul, în cadrul reevaluării a prezentat actele (inclusiv acte ce confirmă achitarea autoturismului) ce desființează dubiile pretinse, iar entitățile implicate au confirmat circumstanțele invocate de reclamant.

47. Mai mult, sub pretextul evaluării inițiale, la aprecierea modului în care au fost convertite mijloacele financiare la momentul achiziționării autoturismului Toyota, pârâta a confundat intenționat achiziționarea valutei naționale din contul valutei străine, precum și modul în care au avut loc asemenea operațiuni. Astfel, se pune grav în discuție și faptul interpretării răspunsurilor recepționate în cadrul evaluării reluate de la „FinComBank” SA și de la „Continent” SRL.

48. Cu referire la *subestimarea valorii a două bunuri imobile și neplata impozitului pentru creșterea de capital în modul prevăzut de legislație*, în cadrul procesului de reevaluare Comisia a indicat că are dubii serioase cu privire la veridicitatea prețului de cumpărare în 2012, declarat în sumă de 20 000 MDL, pentru lotul de teren de 0,12 ha din com. Truseni, mun. Chișinău. Comisia are, de asemenea, dubii serioase cu privire la prețul de vânzare al terenului cu o suprafață de 0,06 ha și o casă nefinalizată din mun. Chișinău, de 14 161 MDL (est. 867 EUR) în 2011, care este de peste 3,5 ori mai mică decât valoarea cadastrală din 2002 (50 818 MDL). Prin subevaluarea prețului de vânzare al terenului și al unei case nefinalizate, candidatul a evitat achitarea impozitului pe creșterea de capital din vânzarea acestei proprietăți.

49. La acest subiect se reține că, nici în cadrul evaluării inițiale, și nici în cadrul evaluării reluate, pârâta nu a administrat rapoarte de evaluare sau evaluări a proprietăților înstrăinate direct sau indirect de către candidat, perfectate de bursa imobiliară „LARA”, în privința imobilelor respective pentru a insista asupra valorii de piață, care ar fi fost reală. Iar, acuzațiile aduse referitor la diminuarea prețului de înstrăinare de către reclamant, fără a fi prezentată candidatului informația cu privire la evaluarea efectuată de bursa imobiliară „LARA”, nu pot fi supuse aprecierii de către candidat.

50. Reclamantul a menționat că, la finalul reevaluării, verificând dosarul candidatului perfectat de Comisie, s-a constatat lipsa evaluării prețului de piață a imobilelor în cauză, precum și că nu este anexată nicio informație cu privire la evaluarea efectuată de bursa imobiliară „LARA” în privința bunurilor valoarea cărora este pretins diminuată, imputată de pârâtă.

51. La caz se atestă, în opinia reclamantului, abuzarea de dreptul discreționar de către Comisie, precum și a modului de determinare a integrității etice în privința candidatului, în raport cu alți candidați care au promovat evaluarea reluată. Or, în cazuri similare Comisia de evaluare a acceptat ca obligatorii și incontestabile constatările deciziei Curții Supreme de Justiție. Totodată, Comisia de evaluare aplică în mod arbitrar și subiectiv prevederile art. 8 alin. (6) din Legea nr. 26 din 10.03.2022 și prevederile art. 20 din Constituția Republicii Moldova care reglementează caracterul obligatoriu al hotărârilor judecătorești definitive. Or, în cazul altui candidat, Comisia de evaluare pune la bază constatările Curții Supreme de Justiție la evaluarea reluată, iar în cazul reclamantului se contestă și se pun la îndoială cele constatate de instanța de judecată și se invocă faptul că constatările din decizia Curții Supreme de Justiție din 01 august 2023 nu ar fi obligatorii pentru Comisia de evaluare.

52. Totodată, nu este clar sub ce aspect Comisia de evaluare execută decizia Curții Supreme de Justiție din 01 august 2023, în cazul în care prin decizia Curții Supreme de Justiție s-au constatat unele aspecte, și care conform prevederilor art. 20 din Constituție sunt obligatorii, iar Comisia nu le ia în considerare. Or, Curtea Supremă de Justiție a indicat că completul special este limitat în adoptarea unei decizii finale, însă argumentele, concluziile și constatările sale sunt obligatorii și executorii pentru Comisia de evaluare.

53. Astfel, deși atestă încălcarea diverselor regimuri juridice de declarare a situațiilor similare depistate de către diverși candidați, Comisia adoptă o atitudine selectivă și neîntemeiată în raport cu situațiile similare pretins depistate la reevaluarea reclamantului. Iar după cum a fost menționat la alin. (3), (4) art. 137 din Codul administrativ, stările de fapt identice în esență se tratează identic. O tratare neidentică a două stări de fapt identice se admite numai dacă există un motiv obiectiv. Dacă într-un caz autoritatea publică și-a exercitat dreptul discreționar într-un anumit mod, atunci în cazuri similare ea este obligată să își exercite dreptul discreționar în același mod.

54. Reclamantul a reținut prevederile art. 8 alin. (4) lit. a) și lit. b) din Legea nr. 26 din 10.03.2022, potrivit căruia se consideră că un candidat corespunde criteriului de

integritate financiară dacă: a) averea candidatului a fost declarată în modul stabilit de legislație; b) Comisia de evaluare constată că averea dobândită de către candidat în ultimii 15 ani corespunde veniturilor declarate.

55. Cu referire la exercitarea dreptului discreționar de către autoritatea administrativă s-a menționat suplimentar că se identifică 3 semnificații: 1) discreția în domeniul dreptului administrativ material (temeiul emiterii actului administrativ individual este formulat în termeni de genul „poate”, „posibil” sau „se autorizează”); 2) discreția procedurală care se referă la chestiunile strict de procedură administrativă (de exemplu, alegerea modalităților de comunicare conform art. 96 din Codul administrativ, felurile probelor pentru clarificarea unui fapt conform art. 87 din Codul administrativ, etc.); 3) discreția de tip judiciar, acordată judecătorului (de exemplu, instanța de judecată conform art. 214 poate suspenda executarea actului administrativ individual defavorabil).

56. Astfel, necesitatea promovării evaluării integrității se înserează în act administrativ individual obligatoriu, dar nu discreționar. Întrunirea cumulativă a condițiilor din art. 8 alin. (2) și (4) din Legea nr. 26 din 10.03.2022 generează obligația Comisei de evaluare de a emite o decizie favorabilă de promovare a candidatului la funcția de membru al Consiliului Superior al Magistraturii, sub aspectul corespunderii criteriului de integritate financiară și etică. Respectiv, Comisia de evaluare are doar o discreție procedurală, care se referă la investigarea și clarificarea stării de fapt din oficiu (și alte aspecte privind pregătirea și emiterea actului administrativ individual), fapt care nu implică atribuirea actului administrativ individual la cel discreționar, argumentele reclamantului în prezenta cerere privind discreția se referă la sensul de discreție procedurală.

57. Chestiunea esențială (obiectul generic al prezentului litigiu) se reduce la soluționarea de către instanța de judecată a întrebării dacă reclamantul întrunește condițiile conform art. 8 alin. (2) și (4) din Legea nr. 26 din 10.03.2022, și dacă acesta este în drept de a fi promovat la funcția pentru care a candidat, inclusiv dacă Comisia de evaluare este obligată să emită o asemenea decizie de evaluare, obligatorie pentru promovare.

58. În așa mod, marja de apreciere a Comisiei de evaluare nu poate fi absolută și este limitată de prevederile art. 16 și art. 137 alin. (1) din Codul administrativ care prevăd imperativ că discreția sau marja de apreciere a autorităților nu poate fi arbitrară și urmează a fi exercitată cu bună credință.

59. Luând în considerație nemotivarea respingerii argumentelor și probelor prezentate de reclamant în cursul evaluării, rezultă că discreția și marja de apreciere a Comisiei de evaluare la aprecierea existenței unor dubii serioase privind conformitatea candidatului cu cerințele prevăzute la art. 8, care nu au fost înlăturate de către persoana evaluată, au fost exercitate cu rea-credință și în mod arbitrar, fapt care vine în contradicție cu art. 16 și art. 137 alin. (1) din Codul administrativ.

60. Principiul proporționalității este un element organic al statului de drept. În cele din urmă, principiul proporționalității se referă la faptul că măsurile de ingerință în drepturile persoanei ar trebui folosite cu atenție și numai atunci când este cu adevărat urgent, deci puterea publică nu ar trebui să intervină în drepturi mai mult decât este

necesar. Astfel, proporționalitatea măsurii previne interdicția excesului. Principiul proporționalității este un mijloc de cântărire, testul de proporționalitate se realizează pe verticală, iar lipsa unui element eșuează testul și denotă ilegalitatea actului administrativ individual defavorabil. În conformitate cu aceasta, o măsură oficială întreprinsă de autoritățile publice și instanța de judecată este proporțională dacă are un scop legitim, este potrivită, necesară și rezonabilă.

61. La 07 iunie 2024, Comisia independentă de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, a depus referință prin care a solicitat respingerea cererii de contestare înaintată de către Nicolae Șova.

62. În motivarea referinței, pârâta a invocat că, reclamantul a fost evaluat inițial de către Comisie începând cu 08 iulie 2022, iar prin decizia nr. 16 din 13 ianuarie 2023 Comisia independentă de evaluare a decis că candidatul la funcția de membru în Consiliul Superior al Magistraturii, Nicolae Șova, nu a promovat evaluarea în baza art. 8 alin. (1), alin. (2) lit. a), alin. (4) lit. a) și b), alin. (5) lit. b), c), d) și e) și art. 13 alin. (5) din Legea nr. 26 din 10 martie 2022 privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, întrucât s-au constatat dubii serioase cu privire la respectarea de către candidat a criteriilor de integritate etică și financiară.

63. Prin decizia din 01 august 2023 a Curții Supreme de Justiție s-a admis acțiunea în contencios administrativ a lui Nicolae Șova intentată împotriva Comisiei de evaluare, fiind anulată decizia nr. 16 din 13 ianuarie 2023 și dispusă reevaluarea acestuia.

64. Iar, după anularea deciziei Comisiei de evaluare nr. 16 din 13 ianuarie 2023, prin decizia din 01 august 2023 a Curții Supreme de Justiție și dispunerii reevaluării lui Nicolae Șova, Comisia de evaluare a executat obligațiile sale legale rezultate din prevederile Legii nr. 26/2022 și decizia din 01 august 2023 a Curții Supreme de Justiție, inițiind reluarea procedurii de evaluare a reclamantului.

65. Astfel, în urma reevaluării, în cadrul căreia au fost respectate prevederile art. 10-12 din Legea nr. 26/2022 și art. 19 din Regulamentul Comisiei, a fost emisă decizia nr. 10 din 12 martie 2024 cu privire la evaluarea reluată a lui Nicolae Șova, candidat la funcția de membru în Consiliul Superior al Magistraturii.

66. Pârâta a indicat că și-a executat cu diligență și bună-credință toate obligațiile prevăzute de Legea nr. 26/2022, iar când a constatat anumite neclarități, a oferit reclamantului posibilitatea de a le elucida, prin prezentarea datelor și informațiilor suplimentare, stabilindu-i un termen suficient.

67. La fel, pârâta a notat că, în spiritul Legii nr. 26/2022, sarcina probațiunii trece asupra candidatului pe parcursul procesului reluat de evaluare. În faza inițială este în obligația Comisiei de a acumula date și informații, făcând uz de competențele sale legale (art. 6 din Legea nr. 26/2022) și cu respectarea obligațiilor legale (art. 7 din Legea nr. 26/2022).

68. Însă, odată cu apariția unor neclarități și în scopul elucidării acestora, Comisia oferă candidatului posibilitatea de a prezenta date și informații suplimentare (art. 10 alin. (7) din Legea nr. 26/2022). Prezentarea datelor și informațiilor suplimentare este

un drept, nu o obligație, a candidatului (art. 12 alin. (4) din Legea nr. 26/2022), însă neexercitarea acestui drept (prin refuz, fățiș sau tacit, ori prin prezentarea unor date incomplete sau neconcludente) riscă să inducă Comisia la concluzia că există dubii serioase că candidatul nu întrunește criteriile de integritate (art. 13 alin. (5) din Legea nr. 26/2022). Respectiv, este în interesul candidatului să preia sarcina probațiunii, iar acest transfer legislativ nu numai că nu încălcă, dar și protejează efectiv drepturile candidatului.

69. Comisia de evaluare a notat că, rațiunea trecerii sarcinii probațiunii către candidat a fost dezvoltată la nivel internațional. Astfel, Comisia Europeană pentru Democrație prin Lege (Comisia de la Veneția) a remarcat că într-un sistem de vetting și verificări de integritate, poate fi perfect legitim să se transfere sarcina probei de la stat la judecătorul/procurorul care solicită recrutarea sau ocuparea unei funcții (Opinia Comisiei de la Veneția nr. 1064/2021 din 09 februarie 2022 cu privire la dezvoltarea procesului de vetting în sistemul judiciar, Kosovo; pag. 68).

70. Procesul de redesemnare, pe de altă parte, transformă toți angajații în solicitanți, iar sarcina probei revine acestor persoane, care trebuie să facă dovada că sunt apte pentru exercitarea funcției în cauză (ibidem, pag. 95).

71. A explicat că procesul de evaluare a integrității și decizia Comisiei de evaluare nr. 10 din 12 martie 2024 nu afectează statutul profesional al candidatului, or, Comisia nu substituie și nu preia funcțiile unui organ public din Republica Moldova. Iar, decizia privind nepromovarea evaluării constituie temei juridic pentru neadmiterea candidatului la alegeri sau concurs, respectiv niciun alt efect juridic nu are suport legal.

72. De asemenea, pârâta a menționat că a respectat cu strictețe obiectul mandatului său, fiind explicită în dispozitivul deciziei că „... candidatul nu întrunește criteriile de integritate financiară și etică, întrucât s-au constatat dubii serioase cu privire la respectarea de către candidat a criteriului de integritate financiară și etică și, astfel, nu promovează evaluarea.”

73. Decizia este, deci, în strictă conformitate cu prevederile art. 13 alin. (5) din Legea nr. 26/2022. Respectiv, niciun alt efect juridic nu are suport legal și factual. În speță, nimic nu împiedică reclamantul să continue cariera profesională.

74. Faptul că Legea nr. 26/2022 nu lezează statutul profesional al reclamantului rezultă direct și din Nota informativă la proiectul acestei legi.

75. Totodată, potrivit pct. 39 din Opinia comună a Comisiei de la Veneția și a Direcției generale a drepturilor omului și stat de drept a Consiliului Europei (Avizul nr. 1069/2021 din 13 decembrie 2021, Moldova), proiectul de lege revizuit arată clar că rezultatele evaluării integrității nu vor avea niciun efect asupra carierei candidatului ca judecător sau procuror. Acest lucru derivă din principiul inamovibilității judecătorilor și din competența exclusivă înrădăcinată constituțional a Consiliilor Supreme de a impune sancțiuni sau de a demite un judecător sau procuror.

76. Pârâta a specificat că, în urma evaluării integrității etice și financiare a candidatului, în baza datelor și informațiilor primite de la candidat și terți, Comisia

constată dacă există sau nu dubii serioase privind conformitatea candidatului cu criteriile legale de integritate.

77. Prin urmare, soluția oferită de Comisie, prin decizia de constatare a promovării sau nepromovării evaluării, reprezintă o apreciere, după intima sa convingere, a faptului dacă există sau nu dubii serioase privind conformitatea reclamantului cu criteriile de integritate financiară și etică. Cu alte cuvinte, Comisia nu constată existența sau lipsa conformității reclamantului cu criteriile de integritate, ci doar existența sau lipsa dubiilor serioase privind conformitatea. Or, anumite circumstanțe factice ar putea fi suficiente pentru a constata că există dubii serioase privind conformitatea, dar în același timp, ar putea fi insuficiente pentru a constata lipsa de conformitate.

78. Așadar, decizia reprezintă o constatare a existenței unor dubii serioase cu privire la conformitatea reclamantului cu criteriile de integritate etică și financiară. Decizia nu reprezintă însă, și nu pretinde să reprezinte, o constatare a lipsei de conformitate cu aceste criterii.

79. Comisia de evaluare a enunțat că, prin hotărârea nr. 5 din 14 februarie 2023, Curtea Constituțională a declarat neconstituțională sintagma „dacă constată existența unor circumstanțe care puteau duce la promovarea evaluării de către candidat”.

80. Prin această decizie, Curtea Constituțională a stabilit că „până la modificarea legii de către Parlament, completul special al Curții Supreme de Justiție, la examinarea contestațiilor declarate împotriva deciziilor Comisiei de evaluare, va putea dispune reevaluarea candidaților nepromovați dacă va constata (a) că în cadrul procedurii de evaluare au fost admise erori procedurale grave de către Comisia de evaluare, care afectează caracterul echitabil al procedurii de evaluare, și (b) că există circumstanțe care puteau conduce la promovarea evaluării de către candidat.”

81. Pârâta a considerat că, reclamantul urmează să argumenteze încadrarea alegațiilor din acțiunea sa în criteriile statuate de către Legea nr. 26/2022 și Curtea Constituțională în vederea eventualei admiteri a acțiunii sale.

82. Sub alt aspect, pârâta a notat că, concluzia Comisiei, exprimată prin decizie, privind existența unor dubii serioase cu privire la conformitatea reclamantului cu criteriile de integritate etică și financiară ține de oportunitatea deciziei, iar instanța de judecată este ținută să exercite controlul de legalitate al deciziei și nu este în drept să execute controlul de oportunitate.

83. În opinia pârâtei, procedura reluată de evaluare a avut loc cu respectarea garanțiilor prevăzute de art. 6 § 1 CEDO în materia executării hotărârilor judecătorești. Or, Comisia nu a fost obligată și nici nu putea fi obligată de către Curtea Supremă de Justiție să emită o decizie favorabilă sau defavorabilă reclamantului, dreptul reclamantului la executarea unei decizii judiciare definitive și cu caracter obligatoriu, după cum acesta este garantat de către art. 6 § 1 CEDO, a fost plener respectat de către Comisie.

84. Astfel, odată ce Comisia a executat în mod integral decizia Curții Supreme de Justiție, într-un termen rezonabil, rezultă cu certitudine că reclamantul nu poate pretinde neexecutarea de către Comisie a deciziei Curții Supreme de Justiție.

85. În așa mod, procedura reluată de evaluare s-a desfășurat cu respectarea principiului *res judicata*, or, după emiterea deciziei Curții Supreme de Justiție, Comisia în continuare are un drept neafectat de: (i) a colecta materiale noi în scopul reevaluării; și (ii) a (re)examina și aprecia materialele acumulate în cadrul evaluării inițiale și reluate.

86. Având în vedere că, Comisia nu a fost obligată de către Curtea Supremă de Justiție să emită o decizie favorabilă sau defavorabilă reclamantului, în general, ține de esența procedurii reluate a evaluării ca să existe un drept al Comisiei de a reexamina circumstanțele care au stat la baza deciziei Curții Supreme de Justiție. Acest element inerent procedurii de reevaluare exclude *ab initio* caracterul absolut al „autorității de lucru judecat” al faptelor analizate în decizia Curții Supreme de Justiție, ceea ce permite și solicită Comisiei să aibă o marjă de apreciere la etapa reevaluării problemelor de integritate a candidaților. Această marjă de apreciere admite inclusiv posibilitatea ca Comisia să ajungă la anumite concluzii care, la prima vedere și fără a intra în esență, pot fi considerate ca fiind contrare concluziilor instanței de judecată, ceea ce, însă, nicidecum nu înseamnă că Comisia ar repune în discuție decizii judecătorești definitive.

87. În privința principiului *res judicata*, jurisprudența CtEDO a stabilit că „... Curtea se referă în primul rând la principiul securității juridice, care este implicit în toate articolele Convenției...”. „În dreptul Convenției, principiul securității juridice se manifestă în diferite forme și contexte, cum ar fi necesitatea ca legea să fie clar definită și previzibilă în aplicarea sa [...], sau impunând ca, în cazul în care instanțele au hotărât definitiv o problemă, hotărârea lor să nu fie pusă în discuție (a se vedea, de exemplu, Brumărescu împotriva României [GCJ, nr. 28342/95, § 61, CEDO 1999-VII). Acest ultim aspect al securității juridice presupune, în general, respectarea principiului autorității de lucru judecat, care, prin protejarea definitivă a hotărârilor judecătorești și a drepturilor părților la procedurile interne – inclusiv a oricăror persoane implicate în calitate de victime – servește la asigurarea stabilității sistemului judiciar și contribuie la încrederea publicului în instanțe.

88. Potrivit jurisprudenței constante a Curții, deși exigențele principiului securității juridice și autoritatea de lucru judecat nu sunt absolute (a se vedea, de exemplu, în sfera dreptului penal, *Moreira Ferreira contra Portugalia* (nr. 15 2) [GC], nr. 19867/12, § 62, 11 iulie 2017), o derogare de la acest principiu este justificată doar atunci când este necesară, datorită unor circumstanțe esențiale și convingătoare, cum ar fi corectarea defectelor fundamentale sau a erorilor din justiție (a se vedea, de exemplu, *Ryabykh împotriva Rusiei*, nr. 52854/99, §52, CEDO 2003-IX și *OOO Link Oii SPB împotriva Rusiei* (dec.), nr. 42600/05, 25 iunie 2009).

89. La caz însă, constatările de mai sus în partea ce ține de limitarea dreptului părților de a repune în discuție anumite chestiuni soluționate definitiv prin hotărâri judecătorești nu sunt oportune în contextul procedurii reluate de evaluare odată ce: 1) pe de o parte, însăși prin decizia Curții Supreme de Justiție, Comisiei i-a fost recunoscut dreptul de a reevalua (relua evaluarea) reclamantul, prin prisma probelor colectate în procedura de evaluare inițială și cea reluată; iar 2) pe de altă parte, în general, principiul *res judicata* nu are un caracter absolut și permite derogări, în

context, în partea motivată a deciziei, Comisia a clarificat într-un mod explicit și convingător circumstanțele care au permis acesteia, în anumite cazuri, să ajungă la alte concluzii decât cele expuse în decizia Curții Supreme de Justiție.

90. În privința dubiului Comisiei privind procurarea apartamentului la preț preferențial în mun. Chișinău, Comisia a stabilit că în contextul deciziei Curții Supreme de Justiție și informațiilor examinate în cadrul evaluării reluate, Comisia nu include subiectul privind eligibilitatea candidatului pentru a participa la program, în determinarea faptului dacă candidatul promovează sau nu promovează evaluarea reluată.

91. În privința dubiului Comisiei privind procurarea apartamentului candidatului de către familia fiicei candidatului și tranzacțiile ce implicau suma de 25 495 EUR (pag. 19-31 din Decizie), pârâta a menționat că, concluziile trase de Curtea Supremă de Justiție în decizia din 01 august 2023 sunt bazate pe informații incomplete cu privire la circumstanțele aferente sursei mijloacelor financiare recepționate de candidat la vânzarea apartamentului, dar și a mijloacelor financiare utilizate la achiziționarea automobilului.

92. Pârâta a evocat că, în cadrul evaluării reluate, Comisia a obținut informații:

- de la SRL P.I. cu privire la împrumuturile acordate ginerelui candidatului, care însă nu i-au permis Comisiei să concluzioneze că banii au fost acordați întru achiziționarea apartamentului și, respectiv, au fost achitați candidatului. Dimpotrivă, informațiile obținute de la SRL P.I. au amplificat dubiile Comisiei cu privire la aceste circumstanțe;

- de la persoana fizică V.Ț., de la banca comercială la care a fost realizat schimbul valutar, dar și de la dealer-ul oficial la care a fost achiziționat automobilul. Informațiile obținute (în coraport cu informația de la SFS) au permis Comisiei să constate existența unor neconcordanțe cu privire la momentul achiziționării automobilului și al schimbului valutar.

93. Aceste informații au permis Comisiei să ajungă la o concluzie diferită de cea din decizia Curții Supreme de Justiție, or concluziile din ultima s-au bazat pe informații incomplete care au fost colectate de către Comisie în cadrul evaluării reluate.

94. În privința dubiului privind subestimarea valorii a două bunuri imobile și neplata impozitului pentru creșterea de capital în modul prevăzut de legislație, pârâta la fel a menționat că, concluziile trase de Curtea Supremă de Justiție în decizia din 01 august 2023 sunt bazate pe informații incomplete cu privire la circumstanțele aferente valorii bunurilor imobile achiziționate și vândute de către candidat și soția acestuia.

95. Pârâta a explicat că, în cadrul evaluării reluate, Comisia:

- a obținut informația (de la compania „Lara”) cu privire la valoarea bunurilor similare celor din speță în perioada relevantă. Acest fapt a confirmat poziția Comisiei cu privire la valoarea subestimată a bunurilor achiziționate și vândute de candidat și soția acestuia;

- a analizat noile declarații ale candidatului oferite la etapa examinării contestației sale de către Curtea Supremă de Justiție, or acesta și-a retras declarațiile

oferite la etapa evaluării inițiale, iar acest fapt a aruncat o umbră de îndoială asupra onestității și credibilității candidatului.

96. Aceste informații au permis Comisiei să ajungă la o concluzie diferită de cea din decizia Curții Supreme de Justiție, or concluziile din ultima s-au bazat pe informații incomplete care au fost colectate de către Comisie în cadrul evaluării reluate.

97. Comisia de evaluare a subliniat că, caracterul obligatoriu netăgăduit al argumentelor și concluziilor conținute în decizia Curții Supreme de Justiție, nu obligă însă Comisia să emită, în cadrul reevaluării, o decizie de promovare a reclamantei, odată ce cumulul de fapte (circumstanțe) rezultat din probele noi, acumulate în cadrul reevaluării, este diferit și în mod natural, mai avansat, decât cel inițial, din cadrul evaluării inițiale. Este esențial însă ca Comisia să argumenteze soluția aleasă, cu referire precisă la faptele examinate și concluziile rezultate, fapt care s-a făcut în mod plenar în decizie.

98. În context, este de remarcat că atunci când abordează problematica principiului *res judicata* în cazul a două sau mai multe seturi de proceduri, CtEDO examinează, pe lângă faptul dacă setul de proceduri vizează aceleași părți sau raporturi juridice, inclusiv dacă aceste proceduri se bazează pe același set de fapte. La caz, după cum a fost descris supra, setul de fapte examinat de către Curtea Supremă de Justiție este diferit de setul de fapte analizat de către Comisie în cadrul procedurii reluate de evaluare, ceea ce exclude posibilitatea ca decizia Comisiei să afecteze principiul *res judicata*.

99. Finalmente, pârâta a notat că pretențiile reclamantului se bazează pe prevederile Cărților I și II din Codul administrativ (dispoziții generale și procedura administrativă), care nu sunt aplicabile în speță. Or, din Legea nr. 26/2022 rezultă clar că doar procedurii de judecare a cauzelor, și anume procedura contenciosului administrativ, îi sunt aplicabile prevederile Codului administrativ (Cartea III), iar în raport cu procedura în fața Comisiei se aplică prevederile legii speciale – Legea nr. 26/2022 și Regulamentul Comisiei. Respectiv, în speță, din Codul administrativ sunt aplicabile doar prevederile Cărții a III, dar nu și prevederile Cărților I și II.

100. Astfel, se deduce că, reclamantul cere instanței de judecată aplicarea unei legi inaplicabile, și anume unele prevederi ale Codului administrativ, în detrimentul legii aplicabile (Legea nr. 26/2022).

101. În acest sens, pârâta a făcut referire la Legea nr. 180/2023 de interpretare a unor prevederi din Legea nr. 26/2022, prin care s-a explicat că, în sensul articolului 3 alineatul (2) și al articolului 4 alineatul (2), Comisia de evaluare nu este autoritate publică în sensul prevederilor Codului administrativ. Așadar, în condițiile în care Comisia nu este autoritate publică (în sensul art. 7 din Codul administrativ), atunci activitatea ei nu este una de natură administrativă (în sensul art. 5 din Codul administrativ), iar procedura de evaluare prevăzută de Legea nr. 26/2022 nu este o procedură administrativă (în sensul art. 6 din Codul administrativ), circumstanțe ce denotă că, la caz, nu sunt incidente prevederile Codului administrativ aplicabile procedurii administrative, inclusiv cercetarea din oficiu (art. 22), limba de procedură

(art. 26), întocmirea dosarului administrativ (art. 82), etc., or, legea specială (Legea nr. 26/2022) oferă mecanisme de protecție similare echivalente.

102. În ședința de judecată, reprezentantul reclamantului Nicolae Șova, avocatul Ghenadie Bambuleac a susținut integral cererea de chemare în judecată, solicitând admiterea acțiunii.

103. În ședința de judecată, reprezentantul Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, avocatul Valeriu Cernei, a susținut argumentele invocate în referința depusă, solicitând respingerea acțiunii ca fiind neîntemeiată.

104. Audiind argumentele participanților la proces în susținerea pretențiilor formulate și obiecțiile înaintate, ținând cont de probele administrate și de legislația pertinentă, Completul de judecată special, instituit în cadrul Curții Supreme de Justiție, pentru examinarea contestațiilor declarate împotriva deciziilor Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor stabilește următoarele.

Aprecierea instanței:

105. Prin decizia nr. 10 din 12 martie 2024 cu privire la evaluarea reluată a lui Nicolae Șova, candidat la funcția de membru în Consiliul Superior al Magistraturii, Comisia independentă de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, ca urmare a evaluării reluate a candidatului, desfășurată în temeiul art. 14 alin. (8) lit. b) și alin. (10) din Legea nr. 26/2022; în temeiul art. 8 alin. (1), (2) lit. c), alin. (4) lit. b), alin. (5) lit. c), d) și g) și art. 13 alin. (5) din Legea nr. 26/2022, a decis că candidatul nu întrunește criteriile de integritate financiară și etică, întrucât s-au constatat dubii serioase cu privire la respectarea de către candidat atât a criteriului de integritate financiară, cât și etică și, astfel, nu promovează evaluarea.

106. La 28 mai 2024, Nicolae Șova a depus cerere de contestare împotriva Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, solicitând anularea deciziei Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor nr. 10 din 12 martie 2024 cu privire la evaluarea reluată a lui Nicolae Șova, candidat la funcția de membru în Consiliul Superior al Magistraturii și dispunerea reluării procedurii de evaluare a candidatului de către Comisie.

107. Conform art. 14 alin. (1) din Legea privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor nr. 26 din 10 martie 2022, decizia Comisiei de evaluare poate fi contestată de către candidatul evaluat în termen de 5 zile de la data recepționării de către acesta a deciziei motivate, fără respectarea procedurii prealabile.

108. În acest context, se reține că decizia Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale

judecătorilor și procurorilor nr. 10 din 12 martie 2024 a fost notificată lui Nicolae Șova în mod electronic, prin intermediul e-mail-ului, la 23 mai 2024, fapt confirmat prin extrasul din poșta electronică anexat la materialele dosarului candidatului.

109. Respectiv, Completul de judecată special conchide că cererea de contestare depusă de Nicolae Șova este admisibilă, deoarece reclamantul s-a conformat prevederilor legale, depunând prezenta cerere la 28 mai 2024, în interiorul termenului prevăzut de lege, la Curtea Supreme de Justiție.

110. Cu referire la cadrul normativ aplicabil, în debutul analizei sale, Completul de judecată învederează că, aplicarea Codului administrativ și limitele acesteia reprezintă o problemă de interpretare și aplicare a legii asupra căreia decide Curtea Supremă de Justiție ca instanță de judecată competentă pentru examinarea acțiunii în contencios administrativ (DCC nr. 163 din 01 decembrie 2022, §24, DCC nr. 2 din 18 ianuarie 2022, §19).

111. Completul de judecată special reține că, potrivit art. 1 din Legea nr. 26/2022, prezenta lege reglementează raporturile juridice aferente procedurii de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru al Consiliului Superior al Magistraturii, precum și a candidaților la funcția de membru în organele specializate ale acestora, ca etapă obligatorie a procesului de selectare a candidaților și de alegere sau numire a acestora în funcțiile respective.

112. În conformitate cu art. 4 din Legea nr. 26/2022, Comisia de evaluare are independență funcțională și autonomie decizională față de orice persoane fizice sau juridice, indiferent de forma juridică de organizare a acestora, inclusiv față de fracțiunile politice și partenerii de dezvoltare care au participat la desemnarea membrilor acesteia.

113. În activitatea sa, Comisia de evaluare se conduce de Constituția Republicii Moldova, de prezenta lege și de alte acte normative ce reglementează domeniile conexe activității sale.

114. Comisia de evaluare funcționează în baza regulamentului propriu de organizare și funcționare, aprobat de către aceasta. Conform art. 14 alin. (6) din Legea nr. 26/2022, cererea de contestare a deciziei Comisiei de evaluare se judecă în conformitate cu procedura prevăzută în Codul administrativ, cu excepțiile stabilite prin prezenta lege, și nu are efect suspensiv asupra deciziilor Comisiei de evaluare, alegerilor sau concursului la care participă candidatul respectiv.

115. În corespundere cu art. 1 alin. (1) din Codul administrativ, legislația administrativă reprezintă cadrul juridic principal prin care se asigură reglementarea raporturilor administrative la îndeplinirea activității administrative și a controlului judecătoresc asupra acesteia.

116. Potrivit art. 2 alin. (2) din Codul administrativ, anumite aspecte ce țin de activitatea administrativă privind domenii specifice de activitate pot fi reglementate prin norme legislative speciale derogatorii de la prevederile prezentului cod numai dacă această reglementare este absolut necesară și nu contravine principiilor prezentului cod.

117. Astfel, Completul de judecată special relevă că, în preambulul Legii nr. 26/2022, legiuitorul a indicat că prezenta lege a fost adoptată în vederea sporirii

integrității viitorilor membri ai Consiliului Superior al Magistraturii, ai Consiliului Superior al Magistraturii și ai organelor specializate ale acestora, precum și în vederea sporirii încrederii societății în activitatea organelor de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, dar și, în general, în sistemul justiției.

118. Prin urmare, evaluarea candidaților pentru funcțiile de membru în organele enumerate în art. 2 alin. (1) din Legea nr. 26/2022 este prin natura sa un domeniu specific de activitate în sensul art. 2 alin. (2) din Codul administrativ. Și, deși Codul administrativ instituie o procedură administrativă și de contencios administrativ uniformă, totuși, conform art. 2 alin. (2) din Codul administrativ, anumite aspecte pot fi reglementate prin norme legislative speciale.

119. Conform art. 10 alin. (1) din Legea cu privire la actele normative nr. 100 din 22 decembrie 2017, legea organică este actul normativ care reprezintă o dezvoltare a normelor constituționale și poate interveni în domeniile expres prevăzute de Constituție. Iar, art. 7 alin. (3) din Legea nr. 100/2017 prevede că, în cazul în care între două acte normative cu aceeași forță juridică apare un conflict de norme, se aplică prevederile ultimului act normativ adoptat, aprobat sau emis, cu excepția situațiilor prevăzute la art. 5 alin. (3) și (4).

120. Astfel, atât Legea nr. 26/2022, cât și Codul administrativ sunt legi organice, însă prima este una specială. Respectiv, prioritate are Legea nr. 26/2022, însă, aceasta nu exclude aplicarea Codului administrativ, în măsura în care legea specială nu conține norme care să reglementeze un anumit aspect. Or, excluderea integrală de la aplicare a Codului administrativ este imposibilă din punct de vedere al rolului central și legăturii organice a Codului administrativ cu domeniile/subdomeniile dreptului administrativ.

121. Completul de judecată special reiterează că prin aplicarea prevederilor Codului administrativ nu pot fi denaturate reglementările Legii speciale nr. 26/2022, or prevederile Codului administrativ urmează a fi aplicate în măsura în care nu contravin Legii speciale nr. 26/2022.

122. Cu referire la consecințele juridice ale deciziei Comisiei de evaluare, Completul de judecată special reține că, potrivit art. 13 alin. (6) din Legea nr. 26/2022, decizia privind nepromovarea evaluării constituie temei juridic pentru neadmiterea candidatului la alegeri sau concurs. Careva alte consecințe juridice, în afara celor menționate expres în lege, nu sunt stipulate la moment.

123. La fel, prin Avizul nr. 1069/2021 din 13 decembrie 2021, Comisia de la Veneția și Direcția Generală au conchis că proiectul de lege revizuit arată clar că rezultatele evaluării integrității nu vor avea niciun efect asupra carierei candidatului.

124. Cu referire la marja de apreciere (dreptul discreționar) al Comisiei de evaluare, Completul de judecată special reține că prin Avizul nr. 1069/2021 din 13 decembrie 2021, la pct. 11, Comisia de la Veneția și Direcția Generală observă că integritatea personală a membrilor care constituie Consiliile Superioare (de judecători și procurori) este un element esențial al naturii unor astfel de organe; asigură încrederea cetățenilor în instituțiile de justiție – încredere în magistrați și în integritatea acestora. Într-o societate care respectă valorile fundamentale ale democrației, încrederea cetățenilor în acțiunea Consiliilor Superioare depinde foarte

mult, sau esențial, de integritatea personală și de competența și credibilitatea apartenenței sale. Comisia de la Veneția și Direcția Generală și-au exprimat anterior opinia, în alte contexte, că situațiile critice din domeniul justiției, ca niveluri extrem de ridicate de corupție, pot justifica soluții la fel de radicale, precum un proces de verificare a judecătorilor în funcție. În cele din urmă, ține de competența autorităților moldovenești să decidă dacă situația predominantă în sistemul judiciar moldovenesc creează o bază suficientă pentru a supune toți judecătorii și procurorii, precum și membrii CSM și CSP, la evaluări extraordinare de integritate.

125. Pe lângă preambulul Legii nr. 26/2022, menționat supra, Completul de judecată special, instituit în cadrul Curții Supreme de Justiție mai consideră necesar să menționeze și că, potrivit Obiectivului 1.2. din Direcția strategică I „Consolidarea integrității și responsabilității în sectorul justiției” din Legea pentru aprobarea Strategiei privind asigurarea independenței și integrității sectorului justiției pentru anii 2022-2025 și a Planului de acțiuni pentru implementarea acesteia nr. 211 din 06 decembrie 2021, „Identificarea unor pârgii eficiente de întărire a independenței judecătorilor și a procurorilor urmează a fi corelată cu creșterea responsabilității și integrității acestora. Responsabilitatea și integritatea sunt printre principalele elemente de asigurare a încrederii cetățenilor în sistemul justiției și de garanție a derulării unor proceduri echitabile. Dezvoltarea și promovarea unei culturi a integrității judiciare constituie un element important în prevenirea corupției care este una dintre principalele amenințări în adresa societății și funcționării statului de drept. În prezent, potrivit sondajelor realizate, corupția și lipsa de integritate în sistemul judecătoresc sunt percepute de publicul larg la un nivel înalt. În Raportul privind al patrulea ciclu de evaluare a Moldovei, GRECO este profund îngrijorat de indicii potrivit cărora în funcția de judecător sunt numiți candidați care prezintă riscuri de integritate. Comisia Internațională a Juriștilor, în Raportul misiunii de evaluare din 2018, accentuează importanța faptului ca corupția în sistemul judecătoresc să fie combătută prin măsuri ferme și, în mod prioritar, în deplină armonie cu principiile statului de drept și drepturile omului. Aceasta este îngrijorată de faptul că multe investigații penale par să fie concentrate mai degrabă pe suprimarea opoziției sau prevenirea părerilor disidente în sistemul judecătoresc decât pe eradicarea reală a corupției. Este esențial ca actorii din cadrul sistemului justiției, individual și în colectiv, să respecte și să onoreze funcția deținută ca fiind un mandat public și să depună efort pentru a spori și menține încrederea publicului în sistem”.

126. În continuare, în recentul său Aviz nr. 24 (2021) privind Evoluția Consiliilor Justiției și rolul acestora în sisteme judiciare independente și imparțiale, CCJE reamintește (§ 34) că procesul de selecție a membrilor unui Consiliu, inclusiv posibile campanii de către candidați ar trebui să fie transparente și să se asigure că calificările candidaților, în special imparțialitatea și integritatea acestora sunt verificate.

127. În opinia Comisiei de la Veneția și a Direcției Generale, ar trebui făcută o distincție între verificarea membrilor în exercițiu și „pre-verificarea” candidaților pentru o poziție în aceste organisme. Ca o chestiune de principiu, securitatea pe termen determinat al mandatelor membrilor organelor (constituționale) are scopul de

a asigura independența acestora față de presiunile externe. Măsurile care ar periclita continuitatea calității de membru și ar interfera cu securitatea mandatului membrilor acestei autorități (vetting) ar ridica suspiciunea că intenția din spatele acestor măsuri ar fi de a influența deciziile acesteia și, prin urmare, ar trebui privite ca o măsură de ultimă oră. Controalele de integritate care vizează candidații la funcția de membru al Consiliului Superior al Magistraturii și al Consiliului Superior al Procurorilor și organele lor specializate reprezintă un proces de filtrare și nu un proces de verificare judiciară și, ca atare, pot fi considerate, dacă sunt implementate corespunzător, că ating un echilibru între beneficii a măsurii, în ceea ce privește contribuția la încrederea justiției, și posibilele efecte negative ale acesteia.

128. De asemenea, Completul de judecată special consideră relevant că în pct. 50 din Avizul din 14 martie 2023, Comisia de la Veneția și DGI au indicat că sunt la curent cu faptul că proiectul articolului 12 reflectă articolul 8 din Legea nr. 26/2022, care reglementează procedura de pre-vetting a candidaților la funcția de membru al Consiliului Superior al Magistraturii și al Consiliului Superior al Procurorilor.

129. Totuși, ceea ce se permite cu scopul examinării candidaților, nu neapărat se permite în vederea evaluării extraordinare a judecătorilor și procurorilor în funcție, mizele sunt mai mari pentru ei și pentru stabilitatea ordinii juridice în general.

130. Deși criteriile pentru pre-vetting pot fi relativ flexibile și bazate pe o evaluare globală a integrității candidaților, a antecedentelor, a relațiilor etc., destituirea unui judecător sau a unui procuror numit în funcție într-un mod legal trebuie să fie justificată cu referința mai precisă la o conduită inadecvată, care ar trebui să fie mai bine definită de lege.

131. În aceeași ordine de idei, potrivit opiniei *amicus curiae* a Comisiei de la Veneția, conceptul de evaluare a integrității implică implementarea unui proces de mecanisme care vizează garantarea celor mai înalte norme în materie de conduită și de integritate financiară solicitate pentru accesarea în funcția publică. Într-un sistem de control prealabil al integrității, decizia de a nu recruta un candidat poate fi justificată în cazul unei simple îndoieli pe baza unei evaluări a riscurilor. Totuși, decizia de nepromovare a evaluării unui candidat trebuie legată de un indiciu de ilegalitate, cum ar fi averea inexplicabilă, chiar dacă nu se poate dovedi dincolo de orice îndoială că această avere provine din surse ilegale (a se vedea CDLAD(2022)011, § 9-10).

132. În Avizul său, Comisia de la Veneția și Direcția Generală au mai notat că Comisia de evaluare emite un raport negativ atunci când are „dubii serioase” cu privire la comiterea de către judecător sau un procuror a unor încălcări. Această normă presupune că concluziile Comisiei de evaluare nu stabilesc vinovăția persoanei vizate, nici nu atrag direct răspunderea penală, ceea ce ar necesita cel mai probabil un alt standard de probă (mai înalt). Într-o anumită măsură, această structură reduce potențialul unui conflict dintre constatările Comisiei de evaluare și ale altor organe administrative sau judiciare, menționate anterior.

133. De asemenea, Curtea Constituțională la § 120 din decizia de inadmisibilitate nr. 42 din 06 aprilie 2023 a constatat că, prin termenul „grav”, legislatorul a limitat marja discreționară a Comisiei de evaluare la evaluarea

integrității etice a candidaților. Criteriul îi permite Comisiei să decidă nepromovarea candidatului doar dacă a constatat încălcări ale regulilor de etică și de conduită profesională de o gravitate ridicată. Acest fapt presupune că candidatul poate pune în discuție gravitatea încălcărilor constatate de Comisie în fața completului special al Curții Supreme de Justiție, care în cele din urmă poate aprecia caracterul „grav” al abaterii constatate în funcție de circumstanțele particulare ale cauzei. Raționamentele sunt aplicabile, *mutatis mutandis*, în cazul termenilor „reprobabile” și „inexplicabile” din articolul 8 alin. (2) lit. a) din Lege.

134. În § 123 din decizia de inadmisibilitate nr. 42 din 06 aprilie 2023, Curtea Constituțională a indicat că, pentru ca Consiliul să-și exercite atribuțiile constituționale de asigurare a numirii, transferării, detașării, promovării în funcție și aplicarea de măsuri disciplinare față de judecători (a se vedea articolul 123 din Constituție), legislatorul a stabilit că în calitate de membri ai acestui organ constituțional trebuie să fie alese persoane (judecători și non-judecători) cu o înaltă reputație profesională și integritate personală verificată de Comisia de evaluare în ultimii 15 ani. Prin urmare, Curtea Constituțională a considerat rezonabilă decizia legislatorului de a stabili o perioadă extinsă de verificare a integrității financiare a candidaților.

135. La fel, Curtea Constituțională în decizia de inadmisibilitate nr. 42 din 06 aprilie 2023, a notat în § 123, cu privire la textul „dubii serioase” din articolul 13 alin. (5) din Legea nr. 26, că textul criticat instituie un standard de probă aplicabil procedurii de evaluare. Astfel, atunci când Comisia de evaluare trebuie să decidă cu privire la integritatea unui candidat, ea trebuie să constate dacă există sau nu dubii serioase cu privire la respectarea criteriilor de integritate etică și financiară de către candidat, stabilite de articolul 8 din Lege.

136. Curtea Constituțională a reținut că, definirea standardelor de probă implică în mod inevitabil utilizarea unor texte flexibile. În acest caz, standardul de probă stabilit de legislator urmărește să ghideze Comisia de evaluare la aprecierea rezultatelor evaluării.

137. De asemenea, legea obligă Comisia de evaluare să emită o decizie motivată, care trebuie să cuprindă faptele relevante, motivele și concluzia Comisiei cu privire la promovare sau nepromovare. Mai mult, legea îi permite candidatului să pună în discuție existența unor dubii serioase cu privire la respectarea de către acesta a criteriilor de integritate etică și financiară în fața completului special al Curții Supreme de Justiție.

138. Astfel, Completul special al Curții Supreme de Justiție reține că, deși marja de apreciere a Comisiei în ce privește „dubiile serioase” nu este nelimitată (concluziile trebuie să se bazeze pe date obiective), ea este destul de largă. Eventualele riscuri în raport cu beneficiile, în cazul neadmiterii unui candidat, deși, integru, însă care nu a fost în stare să înlăture anumite dubii în privința sa, sunt cu mult mai mici decât în situația în care este admis un candidat neintegru din considerentul că orice dubiu ar trebui să fie interpretat în favoarea persoanei. Această stare e determinată atât de interesul general sporit față de procesul de preselecție în Consiliul Superior al Magistraturii, cât și de eventuala interferență redusă în

drepturile subiecților supuși evaluării, spre deosebire de consecințele vetting-ului propriu-zis.

139. Completul special al Curții Supreme de Justiție învederează că, în speță, nu se pune în discuție dreptul reclamantului de a rămâne în profesie, ci se referă la o evaluare pre-vetting, adică la un exercițiu unic, de preselecție în organul de autoadministrare, într-un moment istoric, caracterizat printr-o percepție general acceptată că lucrurile în justiție merg foarte prost având la bază diferite cauze (corupție, neprofesionalism, obediență cronică față de politic etc). În astfel de circumstanțe este imperios necesar ca persoanele care să acceadă în organele de autoadministrare să aibă o reputație ireproșabilă, ca să nu existe niciun dubiu în privința lor. Or, în caz contrar, deciziile adoptate de aceste organe, inclusiv cele prin care se va răsturna o eventuală propunere care va veni deja din partea unei comisii vetting, nu se vor bucura de credibilitate și nu vor avea capacitatea de a convinge publicul larg că sunt corecte.

140. Completul de judecată special relevă că potrivit art. 14 alin. (8) din Legea privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor nr. 26 din 10 martie 2022, în vigoare la moment, la examinarea cererii de contestare a deciziei Comisiei de evaluare, completul de judecată special din cadrul Curții Supreme de Justiție poate adopta una dintre următoarele decizii: a) respingerea cererii de contestare; b) admiterea cererii de contestare și dispunerea reevaluării candidaților care nu au promovat evaluarea, dacă constată că, în cadrul procedurii de evaluare, Comisia de evaluare a admis unele erori procedurale grave, care afectează caracterul echitabil al procedurii de evaluare, și că există circumstanțe care puteau duce la promovarea evaluării de către candidat.

141. Prin urmare, ținând cont de normele legale precitate și de faptul că obiect al prezentei acțiuni îl constituie decizia Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor nr. 10 din 12 martie 2024 cu privire la evaluarea reluată a lui Nicolae Șova, candidat la funcția de membru în Consiliul Superior al Magistraturii, Completul de judecată special menționează că, la caz, urmează să verifice dacă în cadrul procedurii de evaluare reluată au fost admise erori procedurale grave de către Comisia de evaluare, care să afecteze caracterul echitabil al procedurii de evaluare și existența unor circumstanțe care puteau duce la promovarea evaluării de către candidat. Or, la examinarea prezentei cereri de contestare, Completul de judecată special nu are dreptul să depășească limitele acesteia și împuternicirile oferite de legiuitor la examinarea cererii de contestare a deciziei Comisiei de evaluare, stabilite în mod imperativ la art. 14 alin. (8) din Legea privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor nr. 26 din 10 martie 2022, în temeiul Hotărârii Curții Constituționale nr. 5 din 14 februarie 2023 privind excepțiile de neconstituționalitate a unor prevederi din Legea nr. 26 din 10 martie 2022 privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor.

142. Completul de judecată special relevă că, în pct. 81 din Hotărârea nr. 5 din 14 februarie 2023 privind excepțiile de neconstituționalitate a unor prevederi din Legea nr. 26 din 10 martie 2022, Curtea Constituțională a stabilit că legea trebuie să prevadă un remediu în cazurile în care candidatului nu i-au fost asigurate drepturile procedurale în cadrul procedurii de evaluare. În funcție de eventualele carențe procedurale admise la etapa evaluării, de natura dreptului procedural afectat, precum și de circumstanțele particulare ale cauzei, Curtea reține că neasigurarea unui drept procedural poate fi considerată o problemă centrală a litigiului.

143. În aprecierea sa Curtea Constituțională, verificând dacă dispozițiile contestate urmăresc realizarea unui scop legitim, a reținut că în nota informativă la proiectul de Lege nu se regăsește niciun argument cu privire la necesitatea limitării controlului judiciar al deciziilor Comisiei de evaluare. Totuși, din opinia prezentată de autorități și din conținutul textului contestat, Curtea a dedus că legislatorul a urmărit să evite situațiile de anulare a deciziilor Comisiei de evaluare din cauza încălcării unor reguli de procedură ne semnificative, iar pe de altă parte, pentru a asigura celeritatea soluționării contestațiilor pentru a avea mai repede un Consiliu Superior al Magistraturii funcțional. Curtea a reținut că aceste scopuri legitime pot fi încadrate în obiectivele generale ale ordinii publice și garantării autorității și imparțialității justiției, stabilite de articolul 54 alin. (2) din Constituție.

144. Verificând dacă dispozițiile contestate îi permit Completului de judecată special al Curții Supreme de Justiție să „examineze suficient” problemele centrale ale eventualelor litigii, Curtea Constituțională a admis că dispozițiile contestate sunt apte să realizeze obiectivul urmărit de legislator, să evite situațiile de anulare a deciziilor Comisiei de evaluare din cauza încălcării unor reguli de procedură ne semnificative.

145. În acest context, Completul de judecată special reține că, potrivit art. 12 alin. (4) din Legea nr. 26/2022, candidatul are următoarele drepturi:

- a) să participe la ședințele Comisiei de evaluare și să dea explicații verbale;
- b) să fie asistat de un avocat sau de un avocat stagiar pe parcursul procedurii de evaluare;
- c) să ia cunoștință de materialele evaluării, cu cel puțin 3 zile până la audiere;
- d) să prezinte, în formă scrisă, date și informații suplimentare pe care le consideră necesare în vederea înlăturării suspiciunilor privind integritatea sa, dacă a fost în imposibilitatea de a le prezenta anterior;
- e) să conteste decizia Comisiei de evaluare.

146. Completul de judecată special reține că noțiunea „drepturi și obligații cu caracter civil” nu poate fi interpretată doar printr-o referință la dreptul intern al statului pârât; este vorba de o noțiune „autonomă”, care reiese din Convenție. Art. 6 § 1 se aplică indiferent de calitatea părților, de natura legislației ce reglementează modul de stabilire a „contestației” (lege civilă, comercială, administrativă etc.) și de autoritatea competentă să o soluționeze (instanță de drept comun, organ administrativ etc.) [Georgiadis împotriva Greciei, pct. 34; Bochan împotriva Ucrainei (nr. 2) (MC), pct. 43; Naït-Liman împotriva Elveției (MC), pct. 106]

147. Aplicabilitatea art. 6 § 1 în materie civilă depinde, în primul rând, de existența unei „contestații” (în limba engleză, „dispute”). În plus, trebuie să se

întemeieze pe un „drept” care să poată fi pretins, cel puțin în mod credibil, recunoscut în dreptul intern, indiferent dacă acest drept este sau nu protejat de Convenție. Trebuie să fie vorba despre o contestație reală și serioasă, care poate privi atât existența însăși a dreptului, cât și întinderea sa sau modalitățile sale de exercitare. În sfârșit, rezultatul procedurii trebuie să fie în mod direct decisiv pentru dreptul „civil” în cauză, o legătură foarte slabă ori consecințe îndepărtate nefiind suficiente pentru ca art. 6 § 1 să fie aplicabil [Regner împotriva Republicii Cehe (MC), pct. 99; Károly Nagy împotriva Ungariei (MC), pct. 60; Năit-Liman împotriva Elveției (MC), pct. 106]

148. Prin urmare, Completul de judecată special conchide că, prin prisma art. 6 § 1 CEDO, a Hotărârii Curții Constituționale nr. 5 din 14 februarie 2023 și articolul 12 alin. (4) din Legea nr. 26/2022, pentru a stabili dacă în cadrul procedurii de evaluare reluată, Comisia de evaluare a admis unele erori procedurale grave, de natură să afecteze caracterul echitabil al procedurii de evaluare, urmează a fi verificat faptul dacă reclamantului Nicolae Șova i-au fost respectate drepturile procedurale prevăzute de lege specială.

149. Reieșind din aceasta, precum și din dezideratele Curții Constituționale, reținute în Hotărârea nr. 5 din 14 februarie 2023, Completul de judecată special nu va da apreciere tuturor argumentelor invocate de către reclamantul Nicolae Șova în cererea de contestare, ci va răspunde doar criticilor ce se încadrează în criteriile statuate de către Curtea Constituțională în vederea eventualei admiteri a acțiunii, și anume ce țin de presupusele erori procedurale grave admise de către Comisia de evaluare, care ar fi afectat caracterul echitabil al procedurii de evaluare, precum și celor ce vizează presupusa existență a unor circumstanțe care puteau conduce la promovarea evaluării de către candidatul Nicolae Șova.

150. În continuare, cu referire la fondul cauzei, Completul de judecată special reiterează că, în urma evaluării reluate a lui Nicolae Șova, candidat la funcția de membru în Consiliul Superior al Magistraturii, desfășurată în temeiul art. 14 alin. (8) lit. b) și alin. (10) din Legea nr. 26/2022, Comisia de evaluare a adoptat decizia nr. 10 din 12 martie 2024, prin care, în temeiul art. 8 alin. (1), (2) lit. c), alin. (4) lit. b), alin. (5) lit. c), d) și g) și art. 13 alin. (5) din Legea nr. 26/2022, a decis că candidatul nu întrunește criteriile de integritate financiară și etică, întrucât s-au constatat dubii serioase cu privire la respectarea de către candidat a criteriului de integritate financiară și etică și, astfel, nu promovează evaluarea.

151. În context, sunt relevante prevederile art. 8 alin. (1), (2) lit. c), alin. (4) lit. b), alin. (5) lit. c), d) și g) din Legea nr. 26/2022, care stipulează că, în sensul prezentei legi, evaluarea integrității candidaților constă în verificarea integrității etice și a integrității financiare a acestora. (2) Se consideră că un candidat corespunde criteriului de integritate etică dacă: c) nu a încălcat regimul juridic al declarării averii și intereselor personale, al conflictelor de interese, al incompatibilităților, al restricțiilor și/sau al limitărilor. (4) Se consideră că un candidat corespunde criteriului de integritate financiară dacă: b) Comisia de evaluare constată că averea dobândită de către candidat în ultimii 15 ani corespunde veniturilor declarate. (5) Pentru evaluarea integrității financiare a candidatului, Comisia de evaluare verifică: c) modul de dobândire a bunurilor aflate în proprietatea sau posesia candidatului ori a

persoanelor specificate la art. 2 alin. (2), precum și cheltuielile legate de întreținerea acestor bunuri; d) sursele de venit ale candidatului și, după caz, ale persoanelor specificate la art. 2 alin. (2); g) alte aspecte relevante pentru clarificarea originii averii candidatului și pentru justificarea acesteia.

152. În corespundere cu art. 13 alin. (5) din Legea nr. 26/2022, se consideră că un candidat nu întrunește criteriile de integritate dacă s-a constatat existența unor dubii serioase privind conformitatea candidatului cu cerințele prevăzute la art. 8, care nu au fost înlăturate de către persoana evaluată.

153. Totodată, în conformitate cu art. 2 alin. (2) din Legea nr. 26/2022, în contextul evaluării candidaților menționați la alin. (1) este verificată și averea persoanelor apropiate candidaților, astfel cum acestea sunt definite în Legea privind declararea averii și a intereselor personale nr. 133/2016, precum și a persoanelor menționate la art. 33 alin. (4) și (5) din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate.

154. Completul de judecată special reține că, persoană apropiată, în sensul art. 2 din Legea privind declararea averii și a intereselor personale nr. 133/2016, este soțul/soția, copilul, concubinul/concubina subiectului declarării, persoana aflată la întreținerea subiectului declarării, de asemenea persoana înrudită prin sânge sau prin adopție cu subiectul declarării (părinte, frate/soră, bunic/bunică, nepot/nepoată, unchi/mătușă) și persoana înrudită prin afinitate cu subiectul declarării (cumnat/cumnată, socru/soacră, ginere/noră).

155. La rândul său, art. 33 alin. (4) și (5) din Legea nr. 132/2016 prevede că, controlul averii și al intereselor personale se extinde asupra membrilor de familie, părinților/socrilor și copiilor majori ai persoanei supuse controlului. Dacă persoana supusă controlului se află în concubinaj cu o altă persoană, verificarea se va extinde și asupra averii acestei persoane. Dacă există aparența că bunurile persoanei supuse controlului au fost înscrise pe numele altor persoane, controlul se va extinde și asupra acestor bunuri și persoane. Dacă subiectul declarării a indicat venituri și bunuri obținute din donații sau deține bunuri în comodat, controlul se va extinde și asupra donatorului și comodantului. Acestora li se pot cere clarificări privind originea veniturilor utilizate pentru achiziția și întreținerea respectivelor bunuri. Pentru clarificarea acestor aspecte, inspectorul de integritate poate solicita informații relevante de la orice persoană fizică sau juridică.

156. Completul de judecată special notează că, potrivit spiritului Legii nr. 26/2022, Comisia de evaluare nu constată dacă un candidat întrunește sau nu criteriile de integritate și/sau existența cărorva încălcări ale candidaților, ci doar existența sau lipsa unor circumstanțe factice suficiente ce permit să se ajungă la concluzia că există dubii serioase privind conformitatea candidatului cu criteriile legale de integritate sau, după caz, insuficiente pentru a constata lipsa de conformitate.

157. În cazul în care, Comisia de evaluare constată existența unor dubii serioase privind necorespunderea candidatului cu criteriile de integritate etică și financiară, aceasta acordă candidatului posibilitatea de a desființa aceste dubii, prin darea de explicații la întrebările formulate și prezentarea probelor în susținerea poziției sale.

158. Făcând o retrospectivă a speței, Completul de judecată special reiterează că, prin decizia nr. 16 din 13 ianuarie 2023, cu privire la candidatura lui Nicolae Șova, candidat la funcția de membru în Consiliul Superior al Magistraturii, în temeiul art. 8 alin. (1), (2) lit. a), alin. (4) lit. a) și b), alin. (5) lit. a), c), d) și e) și art. 13 alin. (5) din Legea nr. 26/2022, Comisia independentă de evaluare a decis că candidatul nu corespunde criteriilor de integritate, întrucât s-au constatat dubii serioase cu privire la conformitatea candidatului cu criteriile de integritate etică și financiară, și, prin urmare, el nu a promovat evaluarea.

159. Comisia de evaluare a constatat trei probleme, și anume: (i) procurarea apartamentului la preț preferențial în mun. Chișinău; (ii) sursa mijloacelor financiare pentru procurarea apartamentului candidatului și sursa mijloacelor financiare a candidatului pentru cumpărarea valutei; (iii) subestimarea valorii a două bunuri imobile și neplata impozitului pentru creșterea de capital în modul prevăzut de legislație.

160. Prin decizia din 01 august 2023 a Curții Supreme de Justiție (dosarul nr. 3-11/23, 2-23018192-01-3-06022023-1) s-a admis acțiunea în contencios administrativ depusă de Nicolae Șova, fiind anulată decizia Comisiei de evaluare nr. 16 din 13 ianuarie 2023 cu privire la candidatura lui Nicolae Șova, candidat la funcția de membru în Consiliul Superior al Magistraturii și dispusă reevaluarea candidatului Nicolae Șova de către Comisia independentă de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor.

161. Prin decizia nr. 10 din 12 martie 2024, cu privire la evaluarea reluată a candidaturii lui Nicolae Șova, candidat la funcția de membru în Consiliul Superior al Magistraturii, în temeiul art. 8 alin. (1), (2) lit. c), alin. (4) lit. b), alin. (5) lit. c), d) și g) și art. 13 alin. (5) din Legea nr. 26/2022, Comisia independentă de evaluare a decis că candidatul nu corespunde criteriilor de integritate, întrucât s-au constatat dubii serioase cu privire la respectarea de către candidat a criteriilor de integritate etică și financiară, și, astfel, el nu a promovat evaluarea.

162. Comisia de evaluare a constatat trei probleme, și anume: (i) procurarea apartamentului la preț preferențial în mun. Chișinău; (ii) procurarea apartamentului candidatului de către familia fiicei candidatului și tranzacțiile ce implicau suma de 25 495 EUR; (iii) subestimarea valorii a două bunuri imobile și neplata impozitului pentru creșterea de capital în modul prevăzut de legislație.

163. Efectuând controlul judiciar al constatărilor și concluziilor Comisiei de evaluare, Completul de judecată special remarcă următoarele.

164. Conform art. 9 alin. (1)-(3) din Legea nr. 26/2022 (în redacția legii până la modificările din 27 decembrie 2022), Comisia de evaluare inițiază procedura de evaluare în baza informației primite de la instituțiile responsabile de organizarea alegerilor sau, după caz, a concursurilor pentru selectarea candidaților la funcția de membru în organele prevăzute la art. 2 alin. (1), care trebuie să cuprindă: a) numele, prenumele, IDNP-ul candidatului; b) funcția deținută la momentul depunerii cererii; c) funcția pentru care se candidează; d) datele de contact (adresă, telefon, e-mail) ale candidatului.

165. La inițierea procedurii de evaluare, Comisia de evaluare solicită candidatului depunerea, la comisie, a unei declarații de avere și interese personale cu datele actualizate pentru ultimii 5 ani, care să includă și cheltuielile din perioada respectivă. De asemenea, Comisia de evaluare solicită candidatului depunerea, la comisie, a unei declarații cu privire la lista persoanelor apropiate lui, astfel cum acestea sunt definite în Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, care activează sau au activat în ultimii 5 ani în sistemul judecătoresc, al procuraturii și în serviciul public. Declarațiile menționate urmează a fi prezentate în termen de 7 zile de la solicitare. Neprezentarea în termen a declarațiilor a constituit temei pentru constatarea de către comisie a nepromovării evaluării de către candidat. Modelul declarației de avere și interese personale și cel al declarației cu privire la lista persoanelor apropiate din sistemul judecătoresc, al procuraturii și serviciul public, prevăzute în prezentul alineat, se aprobă de Comisia de evaluare.

166. Prin depunerea declarațiilor prevăzute la alin. (2), candidatul declară pe proprie răspundere veridicitatea și deplinătatea datelor prezentate. Potrivit art. 10 alin.(1)-(11) din aceeași Lege (până la modificările efectuate prin Legea nr. 354/2022), Comisia de evaluare acumulează și verifică informația deținută în cel mult 30 de zile de la primirea declarațiilor prevăzute la art. 9 alin. (2). Comisia de evaluare și secretariatul acesteia au acces gratuit și în timp real la sisteme informaționale care conțin date necesare pentru realizarea mandatului său, și anume pentru evaluarea integrității etice și a integrității financiare a candidaților, în condițiile legislației privind schimbul de date și interoperabilitatea, cu excepția informației care cade sub incidența prevederilor Legii nr. 245/2008 cu privire la secretul de stat.

În procesul de evaluare a integrității candidaților, Comisia de evaluare are dreptul să solicite de la persoanele fizice și juridice de drept public sau privat, inclusiv de la instituțiile financiare, documentele și informația necesare pentru realizarea evaluării. Informațiile solicitate se prezintă Comisiei de evaluare gratuit, inclusiv în format electronic, în termen de cel mult 10 zile de la data solicitării.

Neprezentarea în termenul stabilit a informațiilor solicitate conform alin. (3) se sancționează potrivit legii.

Persoanele fizice și juridice de drept public sau privat, inclusiv instituțiile financiare, nu pot refuza prezentarea informațiilor stabilite la alin. (3) pe motivul protejării datelor cu caracter personal, a secretului bancar sau a altor date cu acces limitat, cu excepția informației care cade sub incidența prevederilor Legii nr. 245/2008 cu privire la secretul de stat.

În scopul elucidării unor neclarități depistate, Comisia de evaluare poate solicita, la orice etapă a procedurii de evaluare, date și informații suplimentare de la candidații evaluați.

Termenul stabilit la alin. (1) poate fi prelungit cu încă 15 zile în cazul în care: a) informația ce trebuie analizată este complexă; b) persoanele fizice și juridice prevăzute la alin. (3), precum și candidații în situația prevăzută la alin. (7) tergiversează prezentarea informațiilor solicitate.

Comisia de evaluare apreciază materialele acumulate după intima sa convingere, formată în urma cercetării mult aspectuale, complete și obiective a informației.

Niciunul dintre materialele prezentate nu are o forță probantă prestabilită fără aprecierea lui de către Comisia de evaluare.

În cazul în care Comisia de evaluare constată că, informațiile din declarațiile depuse de candidați, pentru veridicitatea și deplinătatea cărora aceștia au depus declarație pe propria răspundere în conformitate cu prevederile art. 9 alin. (3), precum și informațiile furnizate de către alte persoane fizice sau juridice în conformitate cu alin. (3) din prezentul articol nu corespund realității, aceasta sesizează organele competente în vederea constatării și sancționării presupuselor fapte ilegale.

167. Din prevederile art. 12 alin. (1)-(4) din Legea nr. 26/2022 (până la modificările efectuate prin Legea nr. 354/2022) rezultă că, după examinarea informației acumulate, Comisia de evaluare invită candidatul la ședință în vederea audierii acestuia. Audierile au loc în ședință publică, ce se înregistrează prin mijloace audio/video. Comisia de evaluare poate decide să desfășoare audierile sau o parte din ele în ședință închisă dacă se aduce atingere intereselor ce țin de ordinea publică, viața privată sau moralitate. În cazul în care Comisia de evaluare respinge solicitarea candidatului de a desfășura audierile sau o parte din ele în ședință închisă, acesta poate anunța imediat comisia despre retragerea sa din concurs.

168. În cazul refuzului candidatului de a participa la audieri, ședința se va desfășura în lipsa acestuia, iar candidatul respectiv va fi evaluat în baza informațiilor acumulate de Comisia de evaluare.

169. Candidatul are următoarele drepturi: a) să participe la ședințele Comisiei de evaluare și să dea explicații verbale; b) să fie asistat de un avocat sau de un avocat stagiar pe parcursul procedurii de evaluare; c) să ia cunoștință de materialele evaluării, cu cel puțin 3 zile până la audiere; d) să prezinte, în formă scrisă, date și informații suplimentare pe care le consideră necesare în vederea înlăturării suspiciunilor privind integritatea sa; e) să conteste decizia Comisiei de evaluare.

170. Conform art. 13 alin. (1) și (2) din Legea nr. 26/2022, în urma desfășurării procedurii de evaluare, Comisia de evaluare emite o decizie motivată privind constatarea promovării sau nepromovării evaluării. Retragerea din concurs a unui candidat ulterior datei transmiterii către Comisia de evaluare a listelor cu candidați de către instituțiile responsabile de organizarea alegerilor sau, după caz, a concursului, indiferent de motivul invocat de candidat, se echivalează cu nepromovarea evaluării de către candidatul respectiv.

171. Decizia Comisiei de evaluare trebuie să cuprindă faptele relevante, motivele și concluzia comisiei cu privire la promovarea sau nepromovarea evaluării.

172. Relevante sunt și dispozițiile art. 14 alin. (10) din Legea nr. 26/2002, care stipulează că, în cazul reluării procedurii de evaluare a candidatului de către Comisia de evaluare potrivit alin. (8) lit. b), dispozițiile prezentei legi referitoare la procedura de evaluare a integrității se aplică în mod corespunzător.

173. Din cele enunțate rezultă că, procesul de evaluare a unui candidat parcurge anumite etape succesive prevăzute la art. 9-12 din Legea nr. 26/2022.

174. Este de menționat că art. 10 din Legea nr. 26/2022 reglementează procedura de acumulare a informației și aprecierea acesteia.

175. Astfel, la 21 iunie 2022, Comisia de evaluare a transmis spre completare, candidatului la funcția de membru în Consiliul Superior al Magistraturii, Nicolae Șova, chestionarul privind integritatea etică pentru a fi completat în mod voluntar și returnat Comisiei până la data de 05 iulie 2022, prezentat de către ultimul în termenul stabilit.

176. La 08 iulie 2022, Comisia de evaluare a transmis candidatului Nicolae Șova o solicitare pentru completarea și depunerea declarației de avere și interese personale, care urma să fie prezentată până la data de 15 iulie 2022. Declarația respectivă includea, inclusiv, lista persoanelor apropiate din sistemul judecătoresc, al procuraturii și în serviciul public. Candidatul a prezentat Comisiei de evaluare declarația completată la 15 iulie 2022.

177. Candidatul a răspuns și la întrebările scrise, și la solicitările de informații ale Comisiei. Candidatul nu a solicitat acces la materialele de evaluare conform art. 12 alin. (4) lit. c) din Legea nr. 26/2022 și, prin urmare, nu a primit materialele. La 02 decembrie 2022, candidatul a participat la audiere în ședință publică în fața Comisiei.

178. La 13 ianuarie 2023, Comisia a emis decizia de nepromovare a candidatului.

179. Conform art. 14 alin. (10) din Legea nr. 26/2022 și în temeiul deciziei din 01 august 2023 a Curții Supreme de Justiție, la 08 septembrie 2023, Comisia a inițiat evaluarea reluată a candidatului Nicolae Șova.

180. În cadrul evaluării reluate, candidatul Nicolae Șova a răspuns la două runde de întrebări scrise din partea Comisiei, inclusiv 7 subîntrebări și o solicitare de documente suplimentare.

181. Comisia a colectat informații suplimentare din diverse surse, inclusiv și documente furnizate suplimentar de către candidat, conform necesităților pentru a aborda problemele examinate în cadrul evaluării reluate.

182. La data de 07 februarie 2024, Comisia a expediat candidatului o notificare cu privire la faptele și dubiile serioase, la care a primit răspuns din partea candidatului la 22 februarie 2024.

183. Totodată, în urma cererii candidatului din 14 februarie 2024, la 15 februarie 2024 candidatul a primit accesul la materialele evaluării reluate conform art. 12 alin. (4) lit. c) din Legea nr. 26/2022.

184. Reclamantul nu a solicitat desfășurarea audierii sale în ședință publică.

185. Completul de judecată special vădește că, atât în cadrul procedurii de evaluare, de evaluare reluată, cât și în cererea de contestate, Nicolae Șova nu a comunicat despre existența impedimentelor ce l-au îngădit să dea răspuns și să prezinte informațiile suplimentare solicitate de către Comisia de evaluare, în rundele de întrebări și subîntrebări.

186. În circumstanțele expuse, Completul de judecată special constată că, Comisia de evaluare a executat cu maximă diligență obligațiile ce îi revin conform competenței prevăzute de Legea nr. 26/2022. Or, atunci când s-au constatat anumite neclarități (determinate, în special, de existența neconcordanțelor între declarațiile depuse de însuși reclamant la autoritățile corespunzătoare), Comisia de evaluare a

oferit candidatului evaluat, posibilitatea de a le elucida, prin prezentarea datelor și informațiilor suplimentare în sensul prevederilor art. 10 alin. (7) din Legea nr. 26/2022. Prin lipsa explicațiilor și clarificărilor din partea candidatului în privința chestiunilor ridicate de Comisia de evaluare, exprimată printr-un comportament pasiv din partea lui Nicolae Șova, nu au fost înlăturate dubiile Comisiei de evaluare cu privire la conformitatea candidaturii sale cu criteriile de integritate financiară și etică.

187. La caz, Completul de judecată special atestă că, în absența furnizării informațiilor relevante de către candidatului evaluat, atât Comisia de evaluare, cât și instanța de judecată au fost în imposibilitate de a înlătura dubiile serioase constatate de Comisia de evaluare cu privire la respectarea de către candidatului Nicolae Șova a criteriilor de integritate.

188. Inversarea sarcinii probei către candidat, odată ce organul de evaluare a identificat probleme de integritate, a fost considerată admisibilă de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului, chiar și în verificarea integrității judecătorilor în exerciții în care își pot pierde funcțiile sau pot fi sancționați în alt mod drept consecință a evaluării.

189. În cauza Xhoxhaj contra Albaniei, nr.15227/19,§352, 31 mai 2021, Curtea a afirmat că nu este per se arbitrar, în sensul aspectului „civil” al art. 6§1 din Convenție, ca sarcina probei să revină reclamantului în procedura de verificare a integrității după ce Comisia independentă de calificare a pus la dispoziție constatările preliminare rezultate în urma încheierii anchetei și a dat acces la probele din dosarul cauzei.

190. Este de menționat că, potrivit deciziei nr. 10 din 12 martie 2024, având în vedere decizia din 01 august 2023 a Curții Supreme de Justiție, precum și în contextul unei analize mult aspectuale, cuprinzătoare și obiective, evaluând reluat candidatului Nicolae Șova pe baza informațiilor disponibile din cadrul evaluării inițiale și a oricăror informații obținute în timpul evaluării reluate, Comisia de evaluare a ajuns la concluzia că nu include subiectul privind eligibilitatea candidatului pentru participarea la programul pentru procurarea apartamentului la preț preferențial în decizia sa privind promovarea sau nepromovarea evaluării reluate.

191. Totodată, Completul de judecată special concluzionează că, din argumentele reclamantului Nicolae Șova, formulate în cererea de contestare, nu se constată existența unor circumstanțe care puteau duce la promovarea evaluării lui în fața Comisiei independente de evaluare și care ar justifica reluarea procedurii de evaluare a candidatului, nefiind înlăturate în acest sens toate dubiile serioase formulate de Comisie cu privire la respectarea de către candidat a criteriilor de integritate financiară și etică stabilite exhaustiv în art. 8 din Legea nr. 26/2022, în ceea ce privește: procurarea apartamentului candidatului de către familia fiicei candidatului și tranzacțiile ce implicau suma de 25 495 EUR; subestimarea valorii a două bunuri imobile și neplata impozitului pentru creșterea de capital în modul prevăzut de legislație.

192. Cât privește constatările în privința *procurării apartamentului candidatului de către familia fiicei candidatului și tranzacțiile ce implicau suma de 25 495 EUR*, Completul de judecată special accentuează că, în această parte, în cadrul

evaluării reluate, Comisia a obținut informații de la SRL P.I. cu privire la împrumutul de 530 000 MDL.

193. SRL P.I. a declarat că în conformitate cu contractul de împrumut nr. 11 din 05 noiembrie 2020, SRL P.I. a acordat suma de 500 000 MDL administratorului pentru ca ginerele candidatului să procure un apartament în mun. Chișinău. Din această sumă, 350 000 MDL au fost, de fapt, acordate sub formă de împrumut. La 14 decembrie 2020, a fost semnat contractul de împrumut nr. 12 cu administratorul, pentru suma de 500 000 MDL. Din această sumă, potrivit SRL P.I., doar suma de 190 000 MDL a fost eliberată administratorului. Astfel, din suma totală a celor două contracte de împrumut (1 000 000 MDL), doar 540 000 MDL a fost acordată administratorului. Potrivit punctului 1.4. din ambele contracte, împrumuturile au fost oferite cu scop de afaceri. SRL P.I. a declarat că administratorul a rambursat suma de 530 000 MDL către SRL P.I. la 14 decembrie 2020, așa cum o atestă ordinul de încasare nr. 4 din 14 decembrie 2020. SRL P.I. a furnizat copii ale contractelor de împrumut nr. 11 (din 05 noiembrie 2020) și nr. 12 (din 14 decembrie 2020) și ordinul de încasare nr. 4 (din 14 decembrie 2020). SRL P.I. a declarat că, la 14 decembrie 2020, administratorul și ginerele candidatului au semnat contractul de împrumut nr. 5, potrivit căruia compania i-a acordat acestuia un împrumut de 530 000 MDL, eliberat de casieria SRL P.I. în aceeași zi în baza ordinului de plată nr. 3. Compania nu a prezentat Comisiei copia ordinului de plată nr. 3. Împrumutul în sumă de 530 000 MDL încă nu a fost rambursat .

194. Astfel, în decizia sa, Comisia a indicat că are dubii în ceea ce privește fiabilitatea declarațiilor oferite de SRL P.I. Inițial, a susținut că contractul de împrumut nr. 11 prevedea acordarea unui împrumut administratorului pentru ca ginerele candidatului să cumpere un apartament în mun. Chișinău, deși contractele de împrumut nr. 11 și nr. 12 prevedeau împrumuturi pentru activitate antreprenorială. Apoi, SRL P.I. a susținut că suma de 540 000 MDL, retrasă conform contractelor de împrumut nr. 11 și nr. 12, nu era pentru procurarea apartamentului.

195. Respectiv, nu este clar nici până în prezent de ce administratorul a luat 190 000 MDL drept împrumut pe 14 decembrie 2020 și a returnat 530 000 MDL către SRL P.I. în aceeași zi. Nu este clar, de asemenea, de ce contractul din 14 decembrie 2020, dintre SRL P.I. și ginerele candidatului a fost numerotat cu nr. 5, deși contractul de împrumut din 14 decembrie 2020, în temeiul căruia administratorul a retras 190 000 MDL, era numerotat cu nr. 12. De asemenea, este îndoielnic de ce ordinul de încasare nr. 4 ar fi legat de banii returnați de administrator, iar banii la returnare ar fi dați ginerele candidatului pe baza ordinului de încasare nr. 3.

196. Completul de judecată menționează că instanța a încercat să elucideze aceste circumstanțe în ședința de judecată, dar explicațiile date de avocatul reclamantului au fost controversate, acesta nu a putut răspunde la toate întrebările adresate de către instanță și reprezentantul Comisiei, respectiv, aspectele menționate nu au fost clarificate de partea reclamantă și argumentele reclamantului nu au fost probate prin înscrisuri.

197. Este important de remarcat faptul că SRL P.I. sau reclamantul nu au prezentat o copie a ordinului de încasare nr. 3, precum și oricare alte explicații sau

documente justificative care să servească ca dovadă a faptului că împrumutul de 530 000 MDL a fost, cu adevărat, dat ginerelui candidatului. Astfel, atât pentru Comisie, cât și pentru instanța de judecată, nu a fost cu putință să verifice pretinsul împrumut de 530 000 MDL care ar fi fost dat ginerelui candidatului ca apoi să fie dat, prezumtiv, candidatului drept plată. Nu a fost prezentată nicio dovadă că banii ar fi fost într-adevăr achitați candidatului.

198. Potrivit referinței Comisiei, noile explicații oferite Comisiei de SRL P.I. cu privire la împrumuturi în cadrul evaluării reluate nu doar că nu au atenuat, ci au amplificat dubiile Comisiei în legătură cu mijloacele financiare primite de candidat în urma vânzării apartamentului cumpărat inițial la preț preferențial, precum și în legătură cu credibilitatea și onestitatea candidatului.

199. Comisia a explicat că, în cadrul evaluării reluate, l-a contactat pe V.Ț. și i-a adresat întrebări cu privire la suma de 550 000 MDL. V.Ț. a confirmat că primise suma de 550 000 MDL spre păstrare la 18 ianuarie 2021, iar la 16 aprilie 2021, i-a returnat soției candidatului suma de 26 000 EUR. V.Ț. a specificat, de asemenea, că convertise 550 000 MDL în euro, deoarece candidatul dorea să achiziționeze un automobil.

200. Astfel, fiind întrebat de către Comisie de ce acesta nu a informat-o că a transmis suma de 550 000 MDL către V.Ț. și de ce declarația autenticată notarial nr. 2-632 a fost întocmită la 10 aprilie 2023, după evaluarea acestuia de către Comisie, candidatul a răspuns că atunci când a avut loc audierea în timpul evaluării inițiale, nu avea permisiunea lui V.Ț. să comunice acele informații Comisiei.

201. Potrivit deciziei, Comisia nu a considerat că această explicație este una plauzibilă, or nimic nu l-a împiedicat pe candidat, fie în cadrul corespondenței, fie în cadrul audierii în timpul evaluării inițiale, să informeze Comisia că a dat banii unei persoane spre păstrare, dar că nu avea permisiunea acelei persoane de a oferi mai multe detalii la acel moment, ceea ce ar fi făcut ca informațiile ulterioare să fie mai plauzibile.

202. Mai mult decât atât, nu a fost credibil faptul că, la audierea din timpul evaluării inițiale, candidatul nu-și putea aminti dacă a cumpărat sau a vândut 25 495 EUR.

203. Respectiv, în cadrul evaluării reluate, Comisia a primit informații de la mai multe entități cu privire la tranzacțiile în legătură cu cei 25 495 EUR.

204. Așadar, conform Buletinului de schimb valutar nr. 20710947, candidatul a schimbat suma de 25 495 EUR la ora 11:06:46, iar conform ordinului de încasare nr. 2062, candidatul a cumpărat un automobil la ora 10:04 a aceleiași zi - 16 aprilie 2021.

205. Potrivit SFS, se consideră că un aparat de casă și un dispozitiv de control/imprimantă fiscală sunt funcționale dacă imprimă data calendaristică și timpul curent pe documente, cu o deviere maximă de 15 minute de la ora reală (cu excepția devierii de o oră în timpul trecerii de la ora de iarnă la cea de vară sau invers, care nu vor depăși datele de 20 noiembrie/aprilie a anului curent).

206. Astfel, conform normelor în vigoare, SRL C. și banca din Republica Moldova aveau obligația de a menține în stare bună de funcționare aparatul de casă

și dispozitivul de control, ceea ce înseamnă că devierea maxim posibilă de la ora reală nu putea să fi depășit 15 minute. Diferența dintre ora la care a avut loc schimbul valutar (11:06:46) și procurarea automobilului (10:04) înseamnă că schimbul valutar a avut loc doar după procurarea automobilului, ceea ce trezește îndoieli că candidatul a folosit banii schimbați la bancă pentru a achiziționa automobilul și că s-ar putea să fi fost folosite alte mijloace financiare pentru această tranzacție.

207. Aceste aspecte nu au fost explicate de către avocatul reclamantului în cadrul ședinței de judecată, acesta invocând doar că necorespunderea datei/orei pe dispozitivul de control/imprimanta fiscală nu-i poate fi imputată reclamantului, or acesta în cadrul tranzacțiilor a avut statutul de client și nu duce răspundere pentru evidența contabilă a agenților economici.

208. Instanța reține că Comisia nu a indicat că reclamantul s-ar face cumva responsabil de funcționalitatea sistemelor interne ale agenților economici, ci doar a făcut analiza informațiilor extrase din sistemele interne ale băncii și entității economice, care veneau în contradicție cu explicațiile reclamantului. În acest context, Comisia, în mod diligent, a obținut informația cu privire la modul în care funcționează aceste sisteme, pentru a exclude orice eroare în analiza informațiilor recepționate.

209. Astfel, pe lângă faptul că este îndoielnic faptul că candidatul a primit într-adevăr suma de 530 000 MDL în urma vânzării apartamentului, dubiile serioase sunt amplificate de explicațiile contradictorii ale candidatului cu privire la ce s-ar fi întâmplat cu acești bani.

210. Completul de judecată specializat ține să menționeze că sunt neîntemeiate argumentele reclamantului precum că Comisia nu ar fi luat în considerare explicațiile SRL P.I., or Comisia a ținut cont de aceste explicații, fapt ce rezultă direct din conținutul deciziei contestate, însă aceste explicații nu au contribuit la înlăturarea dubiilor Comisiei, or informația obținută are un caracter incomplet și inconsecvent.

211. Actele prezentate în ședința de judecată de reprezentantul lui Șova Nicolae, și anume, certificatul nr.17 din 02.07.2024 prin care se adeverește faptul că Nepotu Ivan, la data de 02.07.2024, are formată o datorie față de întreprinderea SRL P.I în sumă totală de 1 333 311,50 lei; act de verificare a decontărilor reciproce dintre Nepotu Ivan și SRL P.I pe perioada 01.12.20-03.07.24; copia declarației de avere și interese personale a lui Șova Nicolae pentru anul 2020, nu sunt de natură să înlătore dubiile apărute. Din contra, copia declarației pe avere doar întărește dubiile în ce privește pretinsul depozit al sumei de 550 000 lei plasat la V.Ț. Or, în conținutul declarației acesta nu se regăsește, deși în mod normal urma fi reflectat dacă în realitate depozitul ar fi avut loc. La fel, și certificatul nr.17 din 02.07.2024, precum și actul de verificare a decontărilor din aceiași dată nu atenuează dubiile apărute cu privire la faptul dacă pretinsul împrumut din 14.12.2020 era unul real sau nu. Inclusiv, nu explică de ce contractul de împrumut are numărul 5, dacă alte două contracte de împrumut din 5 noiembrie 2020 și 14 decembrie 2020 aveau numerele 11 și, respectiv, 12. În mod normal acest contract de împrumut, dacă el ar fi existat în realitate și ar fi fost reflectat în contabilitatea întreprinderii, ar fi trebuit să aibă numărul 13 sau mai mare.

212. Cu privire la *subestimarea valorii a două bunuri imobile și neplata impozitului pentru creșterea de capital în modul prevăzut de legislație*, instanța reține că reclamantul a menționat că Comisia nu a indicat care ar fi prețul real în opinia sa, precum și nu a asigurat dreptul la replică a reclamantului pe marginea poziției legate de prețul real care ar fi necesar de indicat. Or simpla afirmație că prețul este fictiv și diminuat de candidat, fără să fie probată această afirmație, nu poate fi reținut justificativ pentru fortificarea concluziilor cu privire la existența dubiilor serioase.

213. În așa mod, în cadrul evaluării reluate, Comisia a oferit candidatului informații cu privire la prețurile de vânzare-cumpărare ale bunurilor respective așa cum le-a comunicat candidatul însuși la audierea din cadrul evaluării inițiale (200 000 MDL pentru un teren de 0,06 ha și o casă nefinalizată, vândute în anul 2011, și 207 564 MDL pentru un teren de 0,12 ha, cumpărat în anul 2012) și valoarea medie de piață a terenurilor din 2011 și 2012, conform informațiilor companiei „LARA”. Potrivit informațiilor respective, valoarea medie de piață a unui teren cu suprafața de 0,06 ha în Chișinău, în anul 2011, era de 294 066 MDL (est. 18.000 EUR), iar pentru un teren cu suprafața de 0,12 ha — de 747 036 MDL (est. 48.000 EUR) în 2012.

214. În cadrul examinării cauzei de către completul de judecată special al Curții Supreme de Justiție, candidatul, în mod verbal, și-a retras declarațiile cu privire la prețurile reale de vânzare-cumpărare pe care le prezentase anterior Comisiei, ceea ce a aruncat o umbră de îndoială asupra onestității și credibilității candidatului. Respectiv, Comisia a menținut dubiile sale serioase cu privire la prețurile de vânzare-cumpărare ale acestor bunuri, deoarece prețurile contractuale de 20 000 MDL (est. 1 285 EUR) pentru un teren cu suprafața de 0,12 ha și de 14 161 MDL (est. 867 EUR) pentru un teren cu suprafața de 0,06 ha și o casă nefinalizată, sunt neglijabile și nerealiste.

215. Instanța de judecată conchide că dubiile Comisiei în privința acestui aspect nu au fost înlăturate în ședința de judecată. Avocatul reclamantului s-a axat asupra problemei neprezentării de către Comisie a informației obținută de la compania „LARA”, pusă la baza dubiilor respective, însă a omis să prezinte probe, obținute de la alte agenții imobiliare sau portaluri de vânzări imobiliare, prin care să confirme/înfirme prețurile reale existente pe piață în perioadele de referință.

216. Astfel, verificând sub aspectul concluziilor referitoare la corespunderea candidatului Nicolae Șova criteriilor de integritate, prin prisma constatărilor reținute de către Comisia de evaluare în decizia nr. 10 din 12 martie 2024 și a argumentelor relevante invocate de către reclamant în cererea de contestare, Completul de judecată special consideră că, candidatul Nicolae Șova nu a înlăturat dubiile Comisiei de evaluare cu privire la integritatea sa etică și financiară în privința neconformităților stabilite de Comisie.

217. În acest sens, Completul de judecată special decelează că, în vederea sporirii integrității viitorilor membri ai Consiliului Superior al Magistraturii, precum și în vederea sporirii încrederii societății în activitatea organelor de autoadministrare ale judecătorilor, dar și, în general, în sistemul justiției, conform competențelor atribuite în baza Legii nr. 26/2022, Comisia de evaluare avea obligația să verifice dacă candidatul Nicole Șova nu a încălcat grav regulile de etică și conduită

profesională, dacă nu a admis, în activitatea sa, acțiuni sau inacțiuni reprobabile, care ar fi inexplicabile din punctul de vedere al unui profesionist în domeniul dreptului și al unui observator imparțial, dacă în privința acestuia nu există suspiciuni rezonabile privind comiterea actelor de corupție, actelor conexe actelor de corupție sau faptelor coruptibile în sensul Legii integrității nr. 82/2017, precum și dacă nu a încălcat regimul juridic al declarării averii și intereselor personale, al conflictelor de interese, al incompatibilităților, al restricțiilor și/sau al limitărilor, dar și dacă averea candidatului a fost declarată în modul stabilit de legislație, conform art. 8 alin. (2) și alin. (4) lit. a) din Legea nr. 26/2022.

218. În înțelesul Legii nr. 26/2022, candidatul satisface criteriul de integritate etică și financiară doar atunci când el întrunește pe deplin toți indicatorii stabiliți la art. 8 alin. (2)-(5) din Legea respectivă, faptul dat rezultă și din art. 5 alin. (1) din Regulamentul de evaluare al Comisiei de evaluare.

219. Este de menționat și faptul că, în sensul art. 3 alin. (3) din Codul de etică al judecătorului în redacția anului 2007, aprobat prin Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 366/15 din 29 noiembrie 2007, judecătorul trebuie să se abțină de la orice comportament, acțiune sau manifestare, care ar putea prejudicia încrederea publicului în sistemul judecătoresc.

220. Iar, art. 14 alin. (2) prevedea că, judecătorului i se interzice obținerea ilegală a unor bunuri materiale, servicii, privilegii sau alte avantaje, inclusiv, acceptarea sau achiziționarea unor bunuri (servicii) la un preț (tarif) mai mic decât valoarea lor reală.

221. În același timp, potrivit art. 5 alin. (1) și (5) din Codul de etică și de conduită profesională al judecătorului, aprobat prin Hotărârea Adunării Generale a Judecătorilor nr. 8 din 11 septembrie 2015 (modificat prin Hotărârea Adunării Generale a Judecătorilor nr. 12 din 11 martie 2016), judecătorul va respecta cele mai înalte standarde de integritate și responsabilitate, pentru a asigura încrederea societății în instanțe; este conștient de riscurile corupției și nu va admite sau nu va crea aparența unui comportament corupțional în activitatea sa; nu va cere, accepta ori primi cadouri, favoruri sau beneficii pentru îndeplinirea ori neîndeplinirea atribuțiilor funcționale sau în virtutea funcției deținute. Judecătorul va încheia tranzacții cu privire la proprietatea personală într-un mod care să nu provoace îndoieli, sau să nu afecteze independența și imparțialitatea sa sau să provoace conflicte de interese.

222. Conform art. 6 alin. (2) din același cod, judecătorul trebuie să se abțină de la orice comportament, acțiune sau manifestare, care ar putea prejudicia încrederea publicului în sistemul judecătoresc.

223. Totodată, Principiile de la Bangalore privind conduita judiciară (2002) stabilesc la Principiul 3.1 că „judecătorul trebuie să se asigure că în ochii unui observator rezonabil conduita sa este ireproșabilă”.

224. Principiul 3.2 prevede că „atitudinea și conduita unui judecător trebuie să reafirme încrederea publicului în integritatea corpului judiciar. Justiția nu doar trebuie făcută, trebuie să se și vadă că s-a făcut justiție.”

225. La capitolul dat este relevant și faptul că, în sensul art. 1 alin. (2) din Legea nr. 133/2016, în redacția inițială a Legii, care este în vigoare de la 01 august

2016, cu excepția prevederilor art. 7, care vor intra în vigoare începând cu 01 ianuarie 2018, scopul acestei Legi este instituirea măsurilor de prevenire și de combatere a îmbogățirii nejustificate, a conflictelor de interese, a stărilor de incompatibilitate, precum și a încălcării regimului juridic al restricțiilor.

226. Conform art. 5 alin. (4) din Legea nr. 133/2016, responsabilitatea pentru depunerea în termen a declarației, precum și pentru veridicitatea și deplinătatea informațiilor o poartă persoana care o depune.

227. Potrivit art. 2 alin. (2) din Regulamentul de evaluare, la evaluarea integrității etice a unui candidat, Comisia poate lua în considerare seriozitatea sau gravitatea, contextul adiacent și premeditarea asociată oricărui incident de integritate etică și, în cazul incidentelor minore, dacă a existat o perioadă de timp suficientă fără incidente ulterioare. La determinarea gravității, Comisia va lua în considerare toate circumstanțele, inclusiv, dar fără a se limita la următoarele: a) dacă incidentul a fost un eveniment singular; b) lipsa unor prejudicii sau producerea de prejudicii ne semnificative în adresa intereselor private sau publice (inclusiv încrederii publice) – cum ar fi o încălcare obișnuită a regulamentului rutier; c) sau care nu este percepută de către un observator obiectiv drept atitudine lipsită de respect față de ordinea socială care decurge din nerespectarea regulilor și reglementărilor.

228. Completul de judecată special învederează că, pilonii unei justiții profesionale, competente, eficiente și prietenoase sunt: independența, imparțialitatea și integritatea, care de fapt sunt principii ce se regăsesc în Codul de etică și de conduită profesională al judecătorului.

229. Deopotrivă, Completul de judecată special notează că, judecătorii și procurorii trebuie să fie persoane cu o integritate deosebită și cu aptitudini profesionale și organizaționale adecvate. Principalii actori din administrarea justiției trebuie să mențină întotdeauna onoarea și demnitatea profesiei lor și trebuie să se comporte în orice situație într-o manieră demnă pentru funcția lor.

230. Împărtășirea unor principii juridice și valori etice comune de către toți profesioniștii implicați în procesul judiciar, este esențială pentru administrarea adecvată a justiției (Avizul nr. 12(2009) al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) comun cu Avizul nr. 4(2009) al Consiliului Consultativ al Procurorilor Europeni (CCPE) intitulat „Judecătorii și procurorii într-o societate democratică, adoptat în comun cu Consiliul Consultativ al Judecătorilor Europeni, §§ 10, 39).

231. Conform CtEDO, conduita etică a funcționarilor publici reprezintă o valoroasă evidențiere a rolului crucial pe care judecătorii îl au în menținerea încrederii publice și în susținerea statului de drept într-o societate democratică. CtEDO a subliniat că într-o situație de economie tenebră generală în țară, deși este de înțeles în anumite privințe, nu poate fi scutit un procuror cu experiență sau un alt funcționar judiciar de a-și desfășura activitățile private cu cel mai mare respect pentru legalitate și într-un mod care să fie dincolo de orice reproș public; aceștia trebuie să respecte un standard etic mai înalt (cauza Nikëhasani contra Albaniei, nr. 58997/18, 13 decembrie 2022, § 124).

232. Potrivit principiului integrității, judecătorul, *inter alia*, trebuie să respecte cele mai înalte standarde de integritate și responsabilitate pentru a asigura încrederea societății în autoritatea judecătorească, să se comporte onest și decent, iar prin exemplul personal să ofere temei de a se considera drept o persoană pretabilă comiterii unor acte de corupție sau abuzuri. Din conținutul acestui principiu rezultă că, judecătorul trebuie să se comporte întotdeauna, și nu numai în exercitarea atribuțiilor de serviciu, în mod onorabil și demn de funcția sa, fiind un exemplu de conduită pentru restul societății. Integritatea trebuie văzută ca o valoare fundamentală care presupune o conduită și un comportament adecvat profesiei de judecător, atât în exercitarea funcției, cât și în afara ei, prin prisma standardului intern al demnității profesiei, precum și prin raportare la standardul extern, al încrederii publice în actul de justiție.

233. Standardele de integritate emană și din prevederile Legii integrității nr. 82 din 25 mai 2017, care la art. 10 alin. (1) lit. c) stipulează că climatul de integritate instituțională se cultivă prin realizarea următoarelor măsuri: respectarea regimului juridic al declarării averii și intereselor personale.

234. Alineatul (3) al aceluiași articol prevede imperativ că, nerealizarea măsurilor prevăzute la alin. (1) duce la compromiterea climatului de integritate instituțională și a integrității în sectorul public.

235. Completul de judecată deduce că, normele internaționale și naționale precitate impun în obligația judecătorilor de a demonstra societății o integritate absolută a comportamentului lor. Respectiv, judecătorii trebuie să respecte cele mai înalte standarde etice și profesionale, atât în exercitarea atribuțiilor lor, cât și în afara lor, permițând astfel societății să aibă încredere în justiție. Judecătorii trebuie să fie întotdeauna integri, să fie conștienți de riscurile corupției și să nu admită aparența unui comportament corupțional în activitatea sa, iar tranzacțiile cu privire la proprietatea personală să fie încheiate într-un mod care să nu provoace îndoieli.

236. În acest sens, este relevant că, materialele administrate de către Comisia de evaluare în cadrul evaluării reluate demonstrează, în afara oricărui dubiu, că reclamantul a subestimat valoarea a două bunuri imobile și, respectiv, nu a plătit impozitul pentru creșterea de capital în modul prevăzut de legislație, or acesta nu a furnizat Comisiei și instanței de judecată explicații plauzibile în acest sens, precum și nu a prezentat probe care să înlăture dubiile respective.

237. Instanța de judecată învederează că, Comisiei îi revine obligația să verifice dacă candidatul a respectat regimul juridic cu referire la plata impozitelor pe venitul impozabil, însă, în condițiile speței, Nicolae Șova nu a declarat o creștere de capital după vânzarea bunurilor imobile și nu a achitat impozitul aferent, deoarece în contractul de cumpărare în anul 2002 a fost indicată o sumă mai mare decât în contractul de vânzare din anul 2011. În privința bunului imobil achiziționat prin contractul din 2012, reclamantul a indicat prețul de cumpărare de 20 000 MDL, iar în declarațiile sale pentru anii 2012-2020, a declarat valoarea cadastrală a bunului fiind de 207 564 MDL.

238. Astfel, Completul de judecată special consideră întemeiate dubiile Comisiei cu privire la prețurile reale de vânzare-cumpărare a bunurilor imobile

menționate și că Nicolae Șova posibil ar fi subevaluat prețurile respective, pentru evitarea plății impozitelor pentru creștere de capital.

239. La fel, sunt juste dubiile Comisiei referitor la faptul dacă Nicolae Șova a acționat cu onestitate atunci când a declarat prețul de vânzare al imobilului în anul 2011 și, prin urmare, nu a declarat și nu a plătit impozitele aferente. Or, pentru un observator obiectiv, acțiunile sale relevă toate indiciile unei tentative de a evita plata impozitelor. În calitate de judecător, Nicolae Șova este obligat să respecte cele mai înalte standarde de integritate și responsabilitate, care inter alia includ obligația de a nu încheia tranzacții cu referire la proprietatea personală care ar putea ridica dubii privind obligația de respectare a legislației fiscale.

240. Instanța de judecată notează că, regimul juridic al declarării averii și a intereselor personale de către funcționarii publici, are ca scop inter alia prevenirea îmbogățirii nejustificate (art. 1 alin. (2) din Legea privind declararea averii și a intereselor personale nr. 133/2016).

241. Alt scop al necesității declarării averii și a intereselor personale de către funcționarii publici, precum și al indicării informațiilor veridice în declarații, care rezultă din art. 2 lit. a) și art. 10 alin. (1) lit. c) din Legea integrității nr. 82/2017, este cultivarea integrității în sectorul public și a climatului de toleranță zero la corupție în cadrul entităților publice din Republica Moldova, care se manifestă inclusiv și prin respectarea regimului juridic al declarării averii și intereselor personale.

242. În cauza *Sevdari v. Albania*, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reținut că anumite încălcări ale funcționarilor publici a obligațiilor cu privire la declararea averii, pot fi considerate, în general, ca grave. Acestea pot include, printre altele, nedeclararea principalelor active sau a surselor de venit sau încercări deliberate de a le ascunde de autorități, incapacitatea de a justifica achiziții majore prin economii sau resurse legitime și suficiente, deținute la momentul achiziționării; sau incapacitatea de a justifica un stil de viață excesiv sau cheltuieli extravagante, care depășesc în mod clar mijloacele legale declarate funcționarului vizat și ale familiei sale (nr. 40662/19, din 13 decembrie 2022, § 85).

243. Astfel, în opinia Completului de judecată special, candidatul Nicolae Șova nu a desființat dubiile Comisiei de evaluare, ba mai mult ca atât, prin comportamentul său, explicațiile incomprehensibile și inconsecvente, candidatul a fortificat dubiile Comisiei, transformându-le în dubii serioase.

244. Or, prin prisma art. 5 alin. (4) din Legea nr. 133/2016, responsabilitatea pentru veridicitatea și deplinătatea informațiilor incluse în declarația averii și intereselor personale o poartă declarantul, adică persoana care depune declarația.

245. Respectiv, candidatul este responsabil de informațiile incluse atât în contractele de vânzare-cumpărare a bunurilor imobile, cât și în declarațiile sale anuale, astfel încât tranzacțiile cu referire la proprietatea personală să nu ridice dubii privind respectarea legislației civile și fiscale.

246. Generalizând ipotezele descrise supra, Completul de judecată special concluzionează că din argumentele reclamantului, prezentate în fața instanței de judecată, nu se constată existența unor circumstanțe care puteau duce la promovarea evaluării sale în fața Comisiei de evaluare, nefiind înlăturate dubiile serioase

formulate de Comisia de evaluare (art. 13 alin. (5) din Legea nr. 26/2022) cu privire la conformitatea candidatului cu criteriul de integritate etică conform art. 8 alin. (2) lit. a), și integritate financiară conform art. 8 alin. (4) lit. b) și alin. (5) lit. c) din Legea nr. 26/2022 cu referire la subevaluarea prețului de vânzare a bunului și posibilei neplăți a impozitului pe creștere de capital.

247. În acest sens trebuie reiterat faptul că, integritatea trebuie văzută ca o valoare fundamentală care presupune o conduită și un comportament adecvat profesiei de judecător, atât în exercitarea funcției, cât și în afara ei, prin prisma standardului intern al demnității profesiei, precum și prin raportare la standardul extern, al încrederii publice în actul de justiție.

248. Standardele de integritate emană și din prevederile Legii integrității nr. 82 din 25 mai 2017, care la art. 10 alin. (1) lit. c) stipulează că climatul de integritate instituțională se cultivă prin realizarea următoarelor măsuri: respectarea regimului juridic al declarării averii și intereselor personale. Alineatul (3) al aceluiași articol prevede imperativ că, nerealizarea măsurilor prevăzute la alin. (1) duce la compromiterea climatului de integritate instituțională și a integrității în sectorul public.

249. Deopotrivă, la aspectul dat trebuie reiterat și scopul exercițiului de pre-
vetting al candidaților la funcția de membru în Consiliul Superior al Magistraturii, care este stipulat în preambulul Legii nr. 26/2022, și anume sporirea integrității viitorilor membri ai Consiliului Superior al Magistraturii, precum și sporirea încrederii societății în activitatea organelor de autoadministrare ale judecătorilor, dar și, în general, în sistemul justiției. Având în vedere rolul decisiv al membrilor organelor de autoadministrare în selectarea, promovarea și sancționarea disciplinară a colegilor lor, precum și în administrarea beneficiilor acordate, cum ar fi programele de locuințe la preț preferențial, este imperativ ca membrii înșiși să fi demonstrat cel mai înalt nivel de integritate financiară și etică, astfel încât să se poată aștepta ca, în poziția lor de lideri, să promoveze standarde înalte atât pentru ei înșiși, cât și pentru ceilalți.

250. Reieșind din faptul că membrii Consiliului Superior al Magistraturii au obligația să respecte cele mai înalte standarde etice, aceștia trebuie să demonstreze societății că sunt integri, să adopte un comportament ce nu provoacă îndoieli și să nu admită aparența unor posibile dubii de integritate. Or, integritatea semnifică însușirea de a fi integru, de a fi cinstit, de a da dovadă de probitate. Integritatea este absolută și nu are diferite grade de gravitate.

251. Integritatea, ca principiu etic, are ca reper modul în care ceilalți percep comportamentul judecătorilor, procurorilor, membrilor Consiliilor Superioare ale Magistraturii și Procuraturii, precum și a organelor specializate ale acestora, ca fiind conform cu etica și comandamentele morale recunoscute de societate ca fiind cele mai înalte standarde pentru o persoană ce deține o funcție publică esențială pentru societate, precum și modul în care o persoană înțelege să se manifeste în societate. Prin urmare, judecătorii, procurorii, membrii Consiliilor Superioare ale Magistraturii și Procuraturii, precum și a organelor specializate ale acestora trebuie să își

îndeplinească obligațiile cu integritate, în interesul justiției și societății, ceea ce implică obligații atât în viața profesională, cât și personală.

252. Respectiv, pentru a nu provoca îndoieli în privința integrității sale, reclamantul Nicolae Șova avea obligația pozitivă de a declara în declarațiile de avere și interese personale anuale valoarea reală a bunurilor achiziționate sau înstrăinate.

253. În această ordine de idei, Completul de judecată special observă că, atât în cadrul procedurii de evaluare reluată, cât și în cadrul procedurii judiciare, inclusiv în cererea de contestare, reclamantul Nicolae Șova nu a înlăturat dubiile formulate de Comisie și nu a combătut probele dobândite de către Comisia de evaluare.

254. Generalizând ipotezele descrise supra, Completul de judecată special concluzionează că, din argumentele reclamantului, prezentate în fața instanței de judecată, nu se constată existența unor circumstanțe care puteau duce la promovarea evaluării sale în fața Comisiei de evaluare și care ar justifica reluarea procedurii de evaluare a candidatului, nefiind înlăturate dubiile serioase formulate de Comisia de evaluare (art. 13 alin. (5) din Legea nr. 26/2022) cu privire la conformitatea candidatului cu criteriul de integritate financiară conform art. 8 alin. (4) lit. b) și alin. (5) lit. c), d) și g) și criteriul de integritate etică conform art. 8 alin. (2) lit. c), din Legea nr. 26/2022.

255. Continuând șirul logic al ipotezelor sale, Completul de judecată special apreciază ca fiind lipsită de suport poziția reclamantului precum că, în cadrul procesului de evaluare reluată, Comisia de evaluare nu a respectat principiul *res judicata* și nu a ținut cont de constatările Curții Supreme de Justiție reținute în decizia din 01 august 2023. Completul de judecată special consideră aceste argumente ale reclamantului ca fiind manipulative, or, în cadrul evaluării reluate a candidatului Nicolae Șova, Comisia de evaluare a administrat probe noi în baza cărora și-a format opinia și care nu au fost cercetate în cadrul primului proces judiciar, respectiv, cărora Curtea Supremă de Justiție nu le-a dat apreciere în decizia din 01 august 2023.

256. Potrivit art. 14 alin. (8) din Legea nr. 26/2022, în vigoare la moment, la examinarea cererii de contestare a deciziei Comisiei de evaluare, Completul de judecată special din cadrul Curții Supreme de Justiție poate adopta una dintre următoarele decizii: a) respingerea cererii de contestare; b) admiterea cererii de contestare și dispunerea reevaluării candidaților care nu au promovat evaluarea, dacă constată că, în cadrul procedurii de evaluare, Comisia de evaluare a admis unele erori procedurale grave, care afectează caracterul echitabil al procedurii de evaluare, și că există circumstanțe care puteau duce la promovarea evaluării de către candidat.

257. Deși reclamantul, încearcă să argumenteze că Comisia independentă de evaluare era obligată în urma deciziei din 01 august 2023 să adopte o hotărâre favorabilă de promovare, această alegație nu are o acoperire legală. Legea nr. 26/2022, care e una specială, foarte clar evidențiază împuternicirile instanței de judecată: fie respinge contestația, fie o admite și dispune o reevaluare. Eventuala soluție de obligare a Comisiei de a adopta o decizie favorabilă contravine spiritului Legii nr. 26/2022.

258. De fapt, această procedură, după felul cum e reglementată în Legea nr. 26/2022, este similară situației când se contestă la judecătorul de instrucție o

eventuală ordonanță a procurorului (de refuz în pornirea urmăririi penale, de clasare a urmăririi penale, de scoatere de sub urmărire etc). În caz că judecătorul de instrucție admite contestația, el remite materialele pentru un control suplimentar și luarea unei decizii, fără a da indicație procurorului ce decizie să fie adoptată. După cum arată practica, în majoritatea cazurilor, efectuând un control suplimentar, inclusiv și ținând cont de constatările judecătorului de instrucție, oricum de către procurori se adoptă decizii similare. Însă, aceasta nu este interpretat ca o încălcare a principiului res judicata. Deoarece după cum a statuat Comisia independentă de evaluare „caracterul obligatoriu netăgăduit al argumentelor și concluziilor conținute în Decizia CSJ, nu obligă însă Comisia să emită, în cadrul reevaluării, o decizie de promovare a reclamantului, odată ce cumulul de fapte (circumstanțe) rezultat din probele noi, acumulate în cadrul reevaluării, este diferit și, în mod natural, mai avansat, decât cel inițial, din cadrul evaluării inițiale. Este esențial însă ca Comisia să argumenteze soluția aleasă, cu referire precisă la faptele examinate și concluziile rezultate, fapt care s-a făcut în mod plenar în decizie.

259. Astfel, Completul de judecată special opinează că probele, administrate suplimentar de către Comisia de evaluare la etapa evaluării reluate a candidatului Nicolae Șova, răstoarnă concluziile Curții Supreme de Justiție reținute în decizia din 01 august 2023. Ba mai mult ca atât, aceste probe administrate suplimentar confirmă dubiile serioase ale Comisiei de evaluare cu privire la respectarea de către candidatul Nicolae Șova a criteriilor de integritate etică și financiară, și fortifică concluzia că acesta nu corespunde acestor criterii, conform art. 8 alin. (1), (2) lit. c), alin. (4) lit. b), alin. (5) lit. c), d) și g) și art. 13 alin. (5) din Legea nr. 26/2022.

260. În această ordine de idei, Completul de judecată special observă că, în cazul din speță, atât în cadrul procedurii de evaluare reluată, cât și în cadrul procedurii judiciare, inclusiv în cererea de contestare, reclamantul Nicolae Șova nu a înlăturat dubiile apărute în privința problemelor cu privire la respectarea criteriilor de integritate etică și financiară, manifestată prin procurarea apartamentului candidatului de către familia fiicei candidatului și tranzacțiile ce implicau suma de 25 495 EUR și subestimarea valorii a două bunuri imobile și neplata impozitului pentru creșterea de capital în modul prevăzut de legislație.

261. Ce ține de afirmația reclamantului că a fost supus unui tratament diferențiat în raport cu alți candidați care au fost evaluați pozitiv în situații similare, Completul de judecată special din cadrul Curții Supreme de Justiție constată că aceasta nu a fost probată. Astfel, instanței nu i-au fost relevate acele situații comparabile și care ar fi identice sau aproape identice situației reclamantului, pentru a fi supuse analizei dacă într-adevăr așa s-a procedat. Astfel, se deduce că sunt absolut neîntemeiate alegațiile reclamantului, precum că Comisia și-ar fi exercitat discreția sa în mod diferit.

262. Ținând cont de cele reținute supra, Completul de judecată special relevă că, în litigiu dedus judecății, nu se regăsesc temeiuri legale de a anula decizia Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor nr. 10 din 12 martie 2024 cu privire la evaluarea reluată a lui Nicolae Șova, candidat la funcția de membru

în Consiliul Superior al Magistraturii. Or, actul administrativ supus controlului judiciar este emis conform prevederilor legii, nefiind constatată existența unor circumstanțe care puteau duce la promovarea evaluării de către candidat, iar în cadrul procedurii de evaluare și evaluare reluată nu au fost admise erori procedurale grave de către Comisia de evaluare, care să afecteze caracterul echitabil al procedurii de evaluare, astfel că cererea de contestare depusă de Nicolae Șova este neîntemeiată și urmează a fi respinsă.

263. În conformitate cu art. 14 alin. (6), alin. (8) lit. a), alin. (9) din Legea privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor nr. 26 din 10 martie 2022, Completul de judecată special, instituit în cadrul Curții Supreme de Justiție, pentru examinarea contestațiilor declarate împotriva deciziilor Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Respinge contestația depusă de Nicolae Șova împotriva Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, privind anularea deciziei nr. 10 din 12 martie 2024 cu privire la evaluarea reluată a lui Nicolae Șova, candidat la funcția de membru în Consiliul Superior al Magistraturii și dispunerea reluării procedurii de evaluare a candidatului de către Comisie.

Decizia este irevocabilă.

Președinte

Ion Malanciuc

Judecători

Diana Stănilă

Oxana Parfeni